DIARI CATALÀ
DE
Avisos, Noticies y Anuncis

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona { Edició vespre 1 ptes. mes
Edició matí. . 1 » »
Espanya . . . . . 4'50 ptes. trim.
Unió postal. . . . . 9 » »
Paquet de 30 números. . 90 céntims.

La Veu de Catalunya

5 cent.

Redacció y Administració:
Carrer d'Escudellers, 10 bis, entressol
(PROP DE LA RAMBLA)
IMPREMPTA:
Escudellers, 10 bis, baixos
Telèfon 184

Anuncis, esquelas, comunicats y reclams a preus convencionals. Pera la edició del vespre s'admeten esquelas mortuorias fins a les sis de la tarda. Pera l'edició del matí, fins a les tres de la matinada.

Any XXII núm. 4,802 — Barcelona: Divendres 20 de setembre de 1912 — Edició del VESPRE

SANT DEL DIA: Sts. Eustaqui y sos fills mrs.; Agapito, p. y mr.

Sant de demà: St. Mateu, apòstol y evangelista. — **Quarenta Hores:** A la iglesia de St. Antoni Abat, de Pares Escolapis— Hores d'exposició; De 2/4 de 9 del matí a 2/4 de set de la tarda.—**Demà:** A la mateixa Iglesia. — **Cort de Maria:** Ntra. Sra. de la Guía, a la capella de Marcús — **Demà:** Ntra. Sra. al peu de la Creu, a la Catedral, privilegiada.—**Missa d'avuy:** St. Eustaqui y companys, mrs.; c. vermell.—**La de doma:** Sant Mateu, ap. y evang., c. vermell.—**Adoració nocturna:** Demà, dia 21. Torn de St. Miquel Arcángel.

Observatori Meteorològich de la Universitat.—Director: E. Alcobé. — 19 de setembre

HORES D'OBSERVACIÓ: 9 matí y 4 tarda.—Barómetre a 0° y al nivell del mar: 765'82; 764'19.—Temperatures: Máxima, 25'0 sol; 22'0 ombra.—Mínima: 16'2 ombra; 12'0 reflector.—Temperatura a la ombra: 19'2; 21'0.-Pluja a les 24 horas: 000'000.—Aigua evaporada en milímetres: 2'82.—Graus d'humitat: 70; 71.—Direcció del vent: NNO.; SE.—Velocitat del vent: 71 km.—Estat del cel: seré, cobert.—Núvols. Classes: C. K.—Cantitat: 0'3; 0'9.
Sortida del sol: 5'35. — Posta: 5'51. — Sortida de la lluna: 4'45 n. — Posta: 11'57 t.

J. Marsans Rof y Fills
Valors, Cupons, Giros, Cambi de Monedes, Comptes corrents, Viatges
(RAMBLA CANALETES, 2)

MOSAICHS E. F. ESCOFET & C
Ronda Sant Pere 8

Futurs de cotó A. Gabarró Garcia, — Lauria, 33. Telèfon 2.694. S'executen ordres als mercats de Liverpool, Nova-York y Nova Orleans. — Demanin foliet explicatiu y detalls

Terreno céntrich a Sant Martí en venda, 280.000 pams, formant un solar urbanisat, ab tres fatxades entre la carretera de Mataró y carrer de Llull y Rambla del Triomf y carrer de Luchana. **Informará: Passeig de Gracia, núm. 105, pral.**

ESTALVI DE SALUT
RONYONS — FETGE — ESTOMAC — MELSA
AIGUA DE VILAJUIGA
LA MÉS RICA EN LITINA
Unica insustituïble pera prevenir i curar l'ARTRITISME i el MAL DE PEDRA
Preferida pels bons metges, és la de major venda i la MÉS ECONÓMICA EN SA CLASSE
DEMANI-S PER TOT ARREU
Agent depositari: JOSEP ESCUDER Bailén 95 i 97 - Telefon 3347
Despatg Central: Rambla de les Flors, 17 - Telefon 2471

M. Perelló Professor de l'Academia Granados, curs de Violí y lliçons particulars. PASSEIG DE GRACIA, 24.

ANÓNIMA CLAUDIO DURAN
Construccions MONIER
Ronda Sant Pere, 44, baixos

Sostres de CIMENT ARMAT ab revoltons de guix
Patent núm. 51.570. — Economía, resistencia, depressa en construir Dipósits. Canonades, Ponts, Edificis industrials y tota mena de construccions ab ciment armat

Tusquets y C.ª S. en C. Banca Borsa.
Valors y cupons.—Rambla del Centre, 9
Negociem els cupons Interior y Amortisable 4 per 100, Municipals, Carbons, Foments, Cotxes, Alacants, venciment primer de octubre pròxim.

Negociém Valors y Cupons
Fills de F. Mas Sardà, Rbla. Centre, 20.

Adobs Espinás
Rambla del Centre, 37.—Fàbrica a Sans

A FRANÇA Y ALS EE. UU.

CANDIDATS A LA PRESIDENCIA

Les eleccions presidencials en les dúes grans repúbliques, França y Nort-Amèrica, s'aproximen. Essent la durada del poder presidencial diferenta en cada una d'elles, això es un fenòmen rar, però aquest cop no més hi haurà un parell de mesos de distancia entre les dúes eleccions.

Tocqueville no reconeixería avuy en les terres d'Amèrica la democracia idílica que ell hi elogià. Y certament no's necessita ser Tocqueville pera veure que les coses han cambiat; però, si en temps normal, malgrat la corrupció per la riquesa, y l'imperi sense límits del capitalisme, se conserven les formes exteriors d'una democracia pura, ara ni això succeeix. La lluita es portada ab una violencia y una fam del poder que desenganyen de tota ilusió nascuda al llegir «La democracia d'Amèrica». En cambi a França es tot al contrari. Potser les ambicions per la cadira presidencial no son menors, però son molt ben disimulades; les baralles son entre bastidors y frenades per unes costums polítiques més afinades que les d'Amèrica.

Potser la rahó essencial hi hauría que buscarla en el procediment. En efecte: mentres la elecció nort-americana té un cert caràcter plebisciari, y somou tots els sons del país, si bé en sufragi de segón grau, y dintre la organització tancada dels partits, a França son les dúes Cambres reunides a Versalles les qui elegeixen el queféde del país: en junt uns 900 vots. Y pera obrar sobre 900 vots, de professionales de la política ademés, no calen les estridencies que's necessiten pera remoure de dalt a baix tot un país.

Per aquesta rahó, y malgrat les ridiculeses de reclam que n'ofeguen a primera vista la visió, la lluita a Amèrica es de programes: ab el «trust» o contra'l «trust»; ab la democracia o ab les oligarquies. Y a França es una lluita de simpatíes, de favors y prestigis individuals, entre persones que tenen la mateixa o molt semblant coloració política. Per aquesta rahó mateixa, mentres a Amèrica son candidats les figures més cuaades, els temperaments més enèrgichs, a França se recerquen, pera tan alt carrech, els polítichs discrets, quiets, una mica fats, si ,això pot dirse. Un temperament tan fort com C. Perier va fer un mal president; en cambi M. Loubet y M. Falières han omplert el seu lloch a gust del país, ab dignitat y ab la consideració d'Europa. Es una conseqüencia del caràcter constitucional decoratiu de la presidencia francesa que deixa al primer ministre la més alta representació política, al revès de lo que succeeix a Amèrica.

Això dona lloch a que'ls candidats rivals surtin d'un mateix grupu y la disciplina de partit tingui poca o cap influencia, car els parlamentaris poden, sense lesionarla, triar entre varis candidats. La única cosa que's fà precisa es que l'elegit ho sigui ab vots republicans, es dir que la majoría no l'hi donguin les oposicions de dreta, y si es possible ab vots del centre; es dir: que no quedi massa presoner de les esquerres.

Es, naturalment, prematur, y en conseqüencia aventurat, pronosticar qui ha de guanyar en aquestes lluites, y fins qui ha de pendre-hi part. Manquen encara cinch mesos que poden dur nous elements y importants complicacions.

Probablement el Parlament se reunirà cap a mitg novembre y no embestirà cap grossa tasca llegislativa dominat per la feina política de prepararse pera la elecció. Aleshores les intrigues y les candidatures se faràn més aparents.

Fins ara, però, ja's donen noms y s'aquilatten prestigis. En primer terme Poincaré, l'actual president, y un dels polítichs que més sincers èxits ha obtingut durant aquests darrers anys: a dintre de França, ab la seva tasca general—just es reconèixer que'l moment era propici—de lliurar al Poder executiu de la «capitis diminutio» a que l'havíen portat els excessos de parlamentarisme, y ab èxits parcials com la reforma de sufragi; y a fóra de França,—M. Poincaré ha dirigit els afers exteriors,—eliminant la incognita italiana afirmant la bona amistat d'Anglaterra y contestant a la entrevista de Baltic-Post, ab l'aliança marítima franch-russa. Però aquestes grans condicions d'energía, aquests èxits que li prometen, per ara, una pròspera vida presidencial, son—segons la tradició de que'l president sigui discret, insignificant—més aviat un obstacle.

M. Leon Bourgeois en cambi era el candidat ideal y més en vista, autor d'ensaigs polítichs, ben vist, influyent y ja antich candidat, car son nom fa més d'un any que sona com a futur possible president. Lástima que la discusió de la R. P. l'ha allunyat una mica de la vida política.

Aquests dos son els candidats més en consideració però això no significa que tinguin més probabilitats d'èxit. Al contrari, per regla general son els secundaris qui en els últims moments guanyen vots y aglutinen vacilacions. M. Deschanel, republicà moderat, gran a les dretes, vell proporcionalista, es un de ells. M. Duboist, actual president del Senat, un altre. Aquest té en contra ser president del Senat, com en Fallières y en Loubet. Fóra el tercer cop, quasi una tradició, que la cadira presidencial del Senat s'estimaría un pas obligat per arribar a la presidencia de la República. Y això a França, país de's prejudicis—com qualsevol altre país—ben mirat té certa força. Altre candidat de segona fila es M. Pams, el rossellonès de qui fa pochs dies parlava LA VEU, actual ministre d'Agricultura, home rich, ben vist a les Cambres, influyent, representa'ns y garantía de moderació y respecte mutual.

Finalment, y ja en darrer terme, com a parió dels descontents, en Clemenceau, M. Ribot y més remot encara M. Delcassé, qui d'un temps an aquesta part sembla anar perdent influencia.

El corresponsal de la «Frankfurter Zeitung», a París, s'inclina a pronosticar l'èxit per M. Bourgeois o Poincaré. Tot es possible però sempre'm semblarà més probable el dels polítichs secundaris y modests. Els casos den Loubet y en Falières, tipus justos de representants una República burgesa, no son la prova.

R.

EL PROBLEMA DE LES AIGÜES

Aspecte social y econòmich de la municipalisació

Afirmàvem en el darrer article, que tot quan fa referencia al abastament de aigües d'una ciutat se relaciona d'una manera directa ab el plet de la seva higiene. Aquesta comprèn dos aspectes: el de la calitat y el de la quantitat de l'aigua.

Respecte del primer no hi hà dubte, ja que, després dels anàlisis practicats pels senyors Turró, Calvet, Rodríguez Méndez, Moría, Calleja, y altres investigacions fetes, o per acort del Govern civil de temps enrera, o per les corporacions científiques, es assumpte definitivament resolt. Queda, donchs, en peu solament el problema de la quantitat, y aquest, com es natural, relacionat ab l'aspecte econòmich de la qüestió.

Per experiencia hem pogut veure a Barcelona que la competencia, en lloch de produir un embaratiment efectiu, no ha servit per altra cosa que pera construir en definitiva un «trust», o un pacte de preus entre les mateixes empreses que han acabat per fusionarse, com ha succeït ab les que actualment tenen l'abastament de nostra ciutat, abans dividides en tres societats diferentes.

Per lo tant a Barcelona ja ha sigut ensajat el regisme de competencia, sense que hagi influit pera res en l'embaratiment de les aigües, y si aquest hi ha sigut ha estat sols temporalment, rescabalantse després les companyíes dels petits sacrificis que temporalment havíen fet.

La ciutat disposa de quantitat d'aigua, les mateixes companyíes actuals ofereixen entregar immediatament 46.000 metres més, o sigui un 75 per 100 d'aumen sobre l'actual suministre, y, malgrat això, es un fet el migrat consum y la necessitat d'aumentar-a. Aquest aumen sols se podrà conseguir mitjansant una intervenció definitiva del Municipi per mèdi d'un aplech de disposicions de caràcter coercitiu sobre'l consum y d'una manera especial, y sense cap més dilació, ab la supresió dels dipòsits domèstichs y ab la imposició del servey de «water-closets».

Cal al ensemps establir preus especials pera les cases baratas, tarifes relacionades ab els lloguers, ,axís com també rentadors y banys públichs gratuits y tot allò que correspòn a la funció social de'ls municipis.

Però pendre totes aquestes mides sense resoldre prèviament la qüestió de preus, seria anar a fer créixer els beneficis ja quantiosos de les empreses, aumentant llurs pretensions y en sínteses fóra això abandonar tota funció de tutela y protecció socials, de les quals la municipalitat n'està encarregada. Per això la coacció en el consum imposa la municipalició del servey y molt més en el nostre cas, en que, com abans dèyem, s'ha pogut apreciar el resultat negatiu del regisme de competencia particular o privada.

Son alguns els que, pera combatre tot quant té relació ab la extenció de funcions del Municipi, prenen per base l'estat de disbauxa que hi ha hagut moltes ocasions en els nostres ajuntaments y la poca confiança que en el públich infundeix tot lo que's relaciona ab una administració municipal. Però si el mal existeix, dever es de tots els ciutadans procurar el corregirlo, prenent-hi aquella participació que es elemental obligació ciutadana en tot lo que's refereix a l'actuació dels ajuntaments, en lloch de limitarse a una constant censura dels mals, que, si existeixen, son deguts exclusivament a l'apatía o indiferencia demostrada en els moments en que podríen aquests ésser degudament previnguts.

D'això la Comissió d'aigües se veu que se n'ha preocupat sèriament y ens dona una fórmula que resol por complet totes les dificultats que podríen presentarse, proposant la creació d'una Junta autònoma constituida per representacions municipals y pe's organismes econòmichs y científichs, pera que puguin atendre tots els aspectes que revesteix el problema. Aquesta Junta es la que cuida de la definitiva administració del servey, cabentihi, entre altres procediments, que puguin garantisar la seguretat d'un èxit, inclòs el de que la Junta autònoma pugui subarrendar la explotació industrial d'aquest servey. Aquest aspecte ha sigut molt atès fins al punt de que s'ha proposat un contracte de explotació per un periode de tres anys ab les mateixes companyíes; havent-se fixat un temps curt al objecte de que més endavant, a mida que'l servey aumenti puguin reduirse'ls preus d'explotació, establint concursos, o per altres procediments que resultin en profit de la ciutat.

Es a dir, se va a la municipalisació ab totes aquelles ventatjes que puguin venir d'una bona administració privada, quedantli al Municipi la natural intervenció en tot lo que tingui relació en serveys, preus de venda y policía municipal.

Y feta ab aquests termes la municipalisació del servey, ¿quina objecció seria se li pot fer? Negar sa eficacia seria equivalent a no admetre la capacitat administrativa de totes aquelles representacions, avuy consagrades a Barcelona, per la força de merescuts prestigis. Tenim en nostra ciutat molts organismes mixtes constituïts per les corporacions oficials y per les corporacions econòmiques que espandeixen llur acció ab general aplaudiment.

Queda per lo tant provar que, atès el procediment de desenrotllo y d'adaptació efectiu de la organisació d'aquest servey y les normes d'una administració industrial, la ciutat n'ha de tenir un remarcable profit.

Y a Barcelona el promig de preu a que resulta el metre d'aigua suministrat per les companyíes, tenint en compte que llurs ingressos bruts son de quatre milions y mitg de pessetes y 60,000 metres la quantitat de suministre es de 20 céntims y mitg el metre. Mitjansant la municipalisació del servey tindrem, donat el preu de compra incloent-hi els dos milions previstos pera futurs engrandiments de xarxa, a requerriment del aument de consum, que la quantitat total que'l servey financier de la compra requereix es de 3.800,000 pesetes, poguent disposar el Municipi d'uns 100,0000 metres més. El producte de la venda, ab un preu de 15 céntims el metre d'aigua suministre, seria de més de 3 milions de pessetes.

Donchs, ara bé; tot el marge entre el servey financier y el preu calculat per la venda de 160,000 metres, després de deduir el gasto d'explotació, se pot anar dedicant a rebaixa continuada del preu de venda. Y encara dedicant un marge que podría enfortir l'hisenda municipal.

Dels detalls y descapdellament d'aquest punt ne tractarem en l'article vinent.

Publicacions rebudes

—«Butlletí del Club Montanyench». Números 4, 5, 6 y 7 d'aquesta publicació que edita l'Associació de Ciencies Naturals y Excursions.

—«XXII Certàmen literari artístich de Olot.» Volum corresponent a l'any 1911.

—«El consultor de los bordados». Quadern 170 d'aquesta publicació.

—«La Industria química». Número 206 d'aquesta revista quinzenal.

—«Mundo Gráfico». Número corresponent a la present setmana.

—«El hogar y la moda». Quadern número 158 d'aquesta publicació propia pera les famílies.

—«La información económica y financiera» Número 4 d'aquesta revista de interessos generals.

—«El teatre català». Número 29 corresponent a la present setmana. Porta una extensa informació d'homes y coses de teatre.

—«Vides de Sants», escrites pel Pare Vidal, de la Companyía de Jesús. Formant elegants follets han sortit els que expliquen les de Sant Joseph, Sant Ignasi de Loyola, Sant Francoschi Xavier, Sant Lluis Gonçaga y Sant Pere Clayer.

Polítiques

¡Salmerón!

Arribem al quart cap d'any de la seva mort y Catalunya ha de dedicar un piadós moment a recordar al qui fou son amich. En Salmerón fou un dels primers homes polítichs, no catalans, que sapigué ovirar el quid, pera la pau de Espanya, calía donar una solució satisfactoria al problema català. Ell sapigué entendre que aquest problema quedaría eternament plantejat, es a dir, que no s'esborraría may de la pissarra política espanyola, resurgint, en un o altre aspecte, a cada moment, mentres no s'escoltessin les justes reivindicacions de Catalunya.

En Salmerón se'n convencí tan absolutament, que, com es sapigut, llensà tota la seva reputació entre'ls partits polítichs centralistes y entregà tot son prestigi personal a favor de la, per ell, nova orientació política nacional, adherintse ab entusiasmo fervorós y jovensà al patriotich moviment de Solidaritat Catalana.

Davant del mon centralista madriteny, la personalitat den Salmerón fou un aval pera la llegitimació de la sanitat d'intenció de les nostres reivindicacions.

Si en Salmerón hagués viscut no hauría permès les campanyes interiors entre els solidaris y la conjunció patriòtica hauría subsistit fins a haver obtingut lo que's demanava en el programa mínim proclamat en el miting del Tívoli. Sa prestigiosa personalitat s'hauría imposat y hauríen callat les petites passions personals.

La mort den Salmerón retrassà l'assoliment de les nostres aspiracions.

Catalunya se'n ha de dolder de la seva mort. Catalunya ha de recordar sempre ab agraiment l'abnegació y el patriotisme den Salmerón, y per això nosaltres li dediquem avuy un piadós recort al cumplir anys que deixà aquesta vida terrenal.

Varies

—A prechs dels regidors radicals, senyors Guñalons y Figueras, el senador don Emili Junoy s'ha interessat a favor dels presos ab motiu de les baralles haguides el dimars, entre'ls republicans lerrouxistes y radicals al Passeig de Colón.

El senyor Junoy va dirlos que intercediría pels uns y pels altres, pera tots sense distincions polítiques, y axís ho va fer.

—Avuy a la nit se reuniràn al Circol Republicà de la plaça del Teatre els presidents dels centres reformistes, pera assentar les bases de l'Assamblea Municipal que s'ha de celebrar els díes 5 y 6 del mes entrant.

—En els casinets lerrouxistes hi hà molta mar de fons entre les juntes de districte ab motiu del imperial (!) decret de convocatoria de l'Assamblea dictat per en Lerroux.

—Ahir fou dut als calabossos del Jutjat el director del setmanari radical «La Protesta», en Camil Boix (a) Leon Roch.

Municipi

Sobre una denuncia

Enterats ja avuy ab detall dels motius de la denuncia feta per un tinent alcalde, de que parlàvem l'altre día, podem dir que l'esmentat tinent es el del Districte IV, nostre amich y company senyor Pañella, y la denuncia per fets ocorreguts al mateix districte.

Fem una mica d'historia: Al pendre possessió de les tinencies e's regionalistes senyors Vallès y Pujals, Rosés y Pañella, una de les primeres disposicions que prengueren fou la destitució d'uns anomenats delegats pera'l servey de mostassenia que tenien per missió verificar una investigació a fí de comprovar la legalitat dels industrials en donar el pès, mesura y bondat deguda, als articles que expenen; es a dir, una missió fiscalisadora y delicada, la qual deuría anar a càrrech dels agents d'autoritat, com la guardia municipal y urbana. La destitució ordenada pels indicats tinents, fou molt ben rebuda y aplaudida per tots els venedors y industrials que se n'enteraren, perque, en veritat, eren molt groixudes les coses que's deyen referents a la conducta que ab ells observaven els tals empleats.

Axís les coses, arribà a noticia del senyor Pañella que, malgrat sa destitució, els ex-delegats continuaven empaitant an alguns industrials, però ab tot y les gestions que feu el senyor Pañella pera aclarir la certesa d'aitals aseveracions, no li fou possible; quan, veusaquí que l'altre día al passar avís la seva Tinencia a varis venedors del mercat de la Concepció notificantlos que, de no fer efectives les multes que se'ls hi havíen imposat, passaríen aquestes al Jutjat, comparegueren a la Tinencia tots extranyats dient que ells no havíen pagat les multes perque creyen que's tractava d'una comedia convinguda, ja que'ls «delegats» els hi havíen promès que, mitjansant una quota mensual, per taula, els hi seríen perdonades tota mena d'infraccions a les Ordenances, perque comptaven ab influencies prou grans pera obtenirho. En vista de tan important denuncia foren citats immediatament davant del senyor Pañella tiont manifestaren lo indicat, dient que aquestes peticions de quartos les atribuien a'ls mateixos que abans portaven el servey de mostassenia y que dels subjectes que havíen rebut la sol·licitut de diners, havíen també rebut fortes amenaces, donat el cas que's resistissin a pagar, succeint aquest cas, també, ab moltíssims industrials de diferents establiments del esmentat districte.

Ab aquests datos y antecedents passà el nostre company la denuncia al alcalde, el qual ha ordenat omplir una amplia informació pera l'esclarimentpertiu de qui son aquests subjectes, com axís també de si hi hà algú més complicat en aquesta escandalosa conducta y procedir ab tot rigor un cop averiguats els culpables.

Els empleats del Ajuntament presentaràn unes bases pera organisar el treball intensiu de manera que sempre quedi personal a les tardes als negocials.

Una comissió de vehins del carrer d'Urgell, entre Bornell y Villarroel, y una altra del de Floridablanca, entre els mateixos carrers, s'han queixat de que al donarse ordre d'adobar el paviment, hi anaren uns carros, abocaren runa, y allí la deixaren, de manera que està pitjor que abans.

No fa pas molt temps que's construí l'empedrat de la Riera Alta, y ja està fet una llástima, constituint un perill pera'ls tranzeunts, molt nombrosos constantment en aquella via.

El finent alcalde del Districte, senyor Esteva, se dirigí a la comissió de Foment, la qual digué que era cosa de la companyía de Tranvíes. Se dirigí a la companyía la qual digué que la obligació d'arreglar aquell carrer, no figura entre les condicions de concessió.

Y, els uns pels altres, l'empedrat cada día està pitjor.

L'Administració d'Imposts y Rendes fa públich que'l 25 d'aquest mes s'obrirà el periode voluntari pera cobrar l'arbiri sobre conservació y neteja de clavaguerres corresponent a enguany.

Les gestions produides pel tinent alcalde senyor Pañella a la comissió de Ensanxe apoyant la petició dels vehins de la Plaça de Tetuán sobre desaparició dels obstacles que tanquen dita plaça, han donat per resultat que dita comissió hagi donat ordre al president de la comissió de voluntaris de l'Africa, de que tregui desseguida les barreres y de que en el terme de tres mesos tiri a terra les barraques construídes al interior de la plaça. Axís se dona justa satisfacció a la petició de aquells vehins, havent près part d'una manera activíssima a la resolució d'aquest assumpte, el regidor del Districte senyor Ripoll, individuu de la comissió d'Ensanxe.

Sabut es que la barraca ab honors d'edifici construida a dit lloch, obeeix al projecte d'aixecar a lí un monument a les «glories d'Africa». Y, es clar, s'hi havía de construir una garita «pera guardar les cines». Però la garita fou una gran construcció que, segons hem sentit a dir, ha sigut cedida en Foguer.

Aquest Foguer, hi hà qui el cobra, però nò l'Ajuntament, que es l'amo de la plaça.

Ahir visitaren al president de la comissió d'Hisenda, senyor Rosés, el senyor Sedó, president de la Cambra de Industria, y els senyors Roura y Alier, delegats dels presidents de les Cambres de la Propietat y de Comers, respectivament, acompanyats del secretari de la última, senyor Amengual, pera exposarli els acorts presos en una reunió de presidents y delegats de dites corporacions y altres entitats econòmiques. Com a resum de les seves manifestacions, que feu el senyor Sedó, entregaren al senyor Rosés la següent nota:

«Els presidents de les Cambres de la Propietat, de Comers y de la Industria, invitats pel president de la comissió d'Hisenda, en virtut d'acort près en Consistori de primer d'agost últim, a assessorar an aquella sobre la orientació que s'hagi d'adoptar pera'l presupost municipal de 1913, capacitats ab els poders oportuns pera coadjuvar en la manera que estimin més convenient a la formació de dit presupost, han resolt acceptar y agrair l'invitació, mentres se fassi extensiva als presidents de les entitats econòmiques Foment del Treball Nacional, Institut Agrícol Català de Sant Isidre, Societat Econòmica d'Amics del País, Circol de l'Unió Mercantil, Lliga de Defensa Industrial y Comercial y Unió Gremial, entitats ab les quals les expressades Cambres comparteixen la representació dels interessos econòmichs de Barcelona; mentres l'actuació a que se les crida no's reduexi al presupost d'ingressos y s'extengui, per conseqüent, al de gastos, a fí de que per aquest medi puguin contribuir al establiment del degut equilibri ab el menor sacrifici possible per part de'ls contribuyents; y mentres se'ls garantisi que'ls efectes de aquesta actuació integral, determinats per lo que's convingui ab la comissió especial, seràn aprovats per la mateixa majoría que acordà cridarlos y escoltarlos, ja que entienen, per esperit d'equitat, que no estàn en el cas de contraure responsabilitats derivades de la contingencia de que s'acceptin les proposicions per virtut de les quals s'imposini tributs als seus representats, y se retbutgin les encaminades a lograr prudencials y discretades economies que minvin els sacrificis y a establir una sana y adequada ponderació en els presupostos municipals».

GLOSARI

FLOS SOPHORUM

XXVIII

VAN HELMONT INVENTA UNA PARAULA

Y aquesta paraula es «gàs». Van Helmont estudiava — ab sa enfebrada passió de químich qui es encara un alquimista, de metge qui es encara un astròleg — els misteris de la combustió. Y, pera designarne el subtil, volàtil producte, va pendre, modificantlo lleugerament, el mót germànich «Geist» que vol dir «Esperit». — Heusaquí, donchs, un moment admirable en la Ciencia. El mon de lo supra-sensible paga al mon de lo sensible un deute secular. Temps y temps abans, en dia remot en que'ls homes s'adonaren de que tenien una ánima, haguteren de cercarli un nom, per metàfora, entre'ls objectes materials. Axís ella fou dita «papellona» (com en «psiquis»), o «buf» (com en «pneumas»). Però vé que'l coneixement de la natura se refina també. El Sabi no coneix tansols grollers objectes, sinó substancies que ja comencen a escapar als sentits. No's parla encara de «Electricitat» (aquesta genial creació mitològical), no's parla encara de radioctivitat, no's parla encara de «ions» y de «Energía». Però ja els gazos, en els laboratoris, encara ombrius, de la Renaixença, s'han deixat estudiar. Y, pera designarlos, no nom del l'usual vocabulari de lo tich, semblat impropi y bast. Aleshores es quan Van Helmont els anomena, ab una dixosa audacia, «esperits».

XENIUS.

A 3.ª pàgina:

SOBRE LA MANCOMUNITAT: UN ARTICLE DE «LE TEMPS», «COSES D'ESPANYA», per Joseph Reinach.

QUESTIONS D'HIGIENE: LES FEBRES MEDITERRANIES, per B.

LES OBRES DEN MARAGALL, per J. Pijoan.

EL MONUMENT LITERARI AN EMILA, etc.

Sessió del Ajuntament

(Acabament)

Dimissió

El senyor Domènichi dimiteix el càrrech de vocal de la comissió consistorial del cambi de consums.

Es admesa.

De presupostos

El senyor Mir pregunta si es cert que s'ha demanat la cooperació de les cambres de Comerç, Industria y Propietat, pera la confecció del presupost. L'orador formula la pregunta en termes irònichs pera les Cambres, dient entre altres coses que «se dignen baixar de les altures y posarse al nivell de l'Ajuntament».

Entra després en l'esfera del miting y diu que si's demana l'opinió de les Cambres, s'ha de demanar la de les societats obreres y cooperatives.

Opina que l'acudir a les societats econòmiques es una cobardía, una declaració d'impotencia, una fugida, y en tò apocalíptich, diu que'n vol demanar compte.

El senyor Rosés, president d'Hisenda, s'extranya de les acusacions del senyor Mir, quan el partit radical ha dit que no volía intervenir en la confecció del presupost.

Han sigut cridades les forces econòmiques, en virtut d'un acort del Consistori, pera ser escoltades, y han demanat tres coses: que s'amplíi'l nombre de entitats consultades; que l'orientació que donguin ha d'ésser total, pera ingressos y gastos, y que elles consentíen en posarse al costat del Consistori, però nò al costat de determinades forces polítiques.

Per lo tant, si'l partit radical insisteix en no voler pendre part en la confecció del presupost, destruexi l'armonía entre administradors y administrats, y resta en descobert ab els electors.

El senyor Mir alega que aquell acort del Consistori a que ha fet referencia el senyor Rosés, no té cap força, com ja declarà'l senyor Lluhí, y creu que l'actuació de les societats econòmiques en el presupost es una extralimitació: tan se valdría que dimitís l'Ajuntament y que el Govern nomenés a les dites societats.

Opina que lo que havía de fer la comissió de presupostos era presentar un projecte y aleshores cridar als contribuyents pera que l'examinin.

El senyor Rosés replica que convé que el senyor Mir precisi si'l partit radical contribuirà o nó a la confecció del presupost. El no contribuirhi, serà una veritable cobardia.

El senyor Montanyola recorda que l'acort consistorial deya que «s'escoltés a les Cambres de l'Industria, Propietat y Comerç», pera que, un cop escoltades, la

comissió presentó un projecte de pressupost, es a dir, que no seràn les Cambres, sinó l'Ajuntament qui farà'l pressupost.

A les Cambres, la comissió consistorial formada per alguns regidors de la subcomissió de pressupostos, presentarà els seus propòsits y designis pera que siguin examinats. La comissió té la confiança de que seràn aprovats.

Si no han sigut cridades més entitats, es pera evitar els inconvenients de massa número de consultes que dificultaríen la tasca.

No es, com equivocadament suposa el senyor Mir, que la subcomissió de pressupostos no tingui orientació: lo que ha hà es que vol saber la valiosa opinió dels contribuyents, però repeteix que, en cumpliment de la lley, l'Ajuntament no abdicarà en ningú la missió de confeccionar el pressupost.

El senyor Mir, que no sab com contestar a les precisions del senyor Montanyola, tracta de pèndresho a broma y fa disquisicions empíriques sobre la missió de la subcomissió de pressupostos y la de la comissió consistorial que ha d'escoltar a les societats econòmiques.

Creu que l'esquerra no està conforme ab la crida a les societats econòmiques y procura, encara que inutilment, buscar contradiccions entre lo dit pels senyors Montanyola y Rosés.

L'orador declara que'ls radicals no s'oposaràn a una informació pública, ab tal que sigui ben amplia.

El senyor Montanyola replica que les atribucions de les subcomissions estàn ben delimitades. Les societats econòmiques podràn fer les observacions que creguin oportunes, no sols en els ingressos del pressupost, sinó en els gastos, però ab el ben entés, repeteix, de que serà la comissió d'Hisenda la que fassi'l pressupost.

El senyor Lluhí recorda que quan se va tractar d'aquest punt en el consistori, va opinar que devía haverhi acort entre'ls grupus polítichs. Com que en la comissió que's va nomenar hi havía regidors de tots els partits polítichs, per això ell va acceptar intervenirhi.

Respecte a les condicions que posen les Cambres, opina que pera ampliar el número de societats consultades, es precís un acort del consistori. En quant a que l'orientació ha d'ésser total, d'ingressos y gastos, l'orador ho creu bé.

Respecte a les garantíes pera conseguir l'unanimitat dels grupus polítichs, opina que es una equivocació de les societats econòmiques. Es difícil, casi impossible, preveure lo que diràn en determinat cas tal o qual grupu polítich.

Sols en el cas de que'l partit radical contribuís a la confecció del pressupost, se podría parlar d'acort entre'ls grupus.

El senyor Mir.—Hi contribuirem.

El senyor Lluhí replica que lo que faràn els radicals serà fiscalisar y destorbar l'obra econòmica. Sobre d'ells recauràn les responsabilitats. La comissió de pressupost anirà treballant, encara que se n'hagin retirat els radicals, donant proves evidents d'impotencia.

El senyor Madó y Vallés manifesta que forma part de la comissió consistorial, y diu que, tenint en compte que s'ha de resoldre pera 1913 la substitució dels consums, fóra temerari posarhi dificultats, opinant també que s'ha de cridar a les societats obreres y cooperatives.

Queda terminat aquest punt.

Denuncies

El senyor Vallés y Pujals recorda que va denunciar que l'empresa del tranvía de Vallirana va tapar dos carrers de Sans. La comissió de Foment no va fer res, y l'empresa ha anat fent obres y més obres apoderantse d'un troç de la Riera de Magoria, fenthi treballs en forma tal, que un día de pluja forta hi haurà un que sentir. Aquests abusos son de gravetat y es urgent que tant l'Alcaldía com la comissió se'n preocupin.

El senyor Pich—de Foment—declara que al rebre la denuncia primera que va fer el senyor Vallés, va recabar del alcalde la suspensió de les obres. La comissió, a la propera sessió, se'n ocuparà, perque tindrà'ls antecedents necessaris.

Replica'l senyor Vallés que's donà ordre de suspensió de les obres, però en compte de cumplirles, la companyía doblà'l número d'obrers.

Els propietaris cediren solars a condició de que's destinessin a vía pública, y ara tracten de posar plet al Ajuntament per haversels deixat pendre. Si's toleren aquestes infraccions y aquests abusos, s'ensenya'l camí pera que, tothom qui vulgui, s'apoderi de la vía pública.

El senyor Pich manifesta que s'averiguarà qui té culpa de no haver avisat al alcalde de que l'ordre de suspensió no havía sigut obeida.

Pregunta

El senyor Soriano pregunta per què no's porta avant lo de la renovació dels contractes de l'illuminació pública.

El senyor Ripoll diu que la ponencia ja ha acabat el projecte de renovació.

El senyor Mir, de la ponencia, ho confirma.

El treball intensiu

Se presenta una proposició urgent demanant que s'establexi el treball intensiu a les oficines municipals.

El senyor Vallet creu que aquesta reforma de tanta importancia no's pot resoldre d'una manera precipitada.

El senyor Carreras també diu que es perillosa aquesta pressa que prenen els firmants.

El senyor Carraté defensa l'urgencia.

No obstant s'acorda que passi a la comissió de Governació.

Proposicions

S'aproven les següents proposicions:

Una dels senyors Ballester, Ricart, Ripoll y Serraclara, pera que en virtut de celebrarse la festa major de la Barceloneta el día 29 del corrent, s'acordi concedir 750 pessetes pera bonos als pobres de dita barriada.

Altra dels senyors Pich, Ruiz, Morales y Balugera, pera que's concedeixin 250 pessetes al Centre Aragonès, ab destí a l'adquisició d'objectes pera la tómbola que a favor dels pobres celebrarà ab motiu de la festa de la Verge del Pilar.

Altra dels senyors Matons, Vallés y Pujals y Pardo, pera que, seguint la costum, se reparteixin bonos als pobres de els barriades d'Hostafranchs y Les Corts, que celebren les seves festes majors, respectivament, el 2 y 13 d'octubre, fentse'l repartiment per la tinencia d'Alcaldía del districte VII y destinant an aquesta atenció la quantitat de 500 pessetes pera cada una de dites barriades y ex-poble, ab càrrech a la consignació que senyala la comissió d'Hisenda.

Esmena del senyor Esteva, pera que'l repartiment de bonos que's refereix a la barriada de Les Corts, se fassi per parts iguals per les tinencies d'Alcaldía dels districtes VI y VII.

Altra dels senyors Mir, Ballester y Font, pera que de conformitat ab lo acordat per la comissió de Governació, se concedeixi la Banda Municipal pera amenisar l'acte del repartiment de bonos als pobres, per l'Ateneu Obrer del districte II, que tindrà lloch el día 22 del corrent, a les dèu del matí, al solar de la Reforma cedit per l'Ajuntament, y que assistirà a la funció benèfica que en la nit del 22 del actual celebrarà'l Casino Republicà de la Barceloneta.

Ordinari

S'entra al despatx ordinari.

Entre altres, n'hi hà un que proposa rescindir el contracte de la vaquería del Parch, que fou adjudicada com la café y està convertida en taller de cotxes y en dressana de barcos.

Després d'algún debat, es aprovat.

Els demés dictamens no donen lloch a incidents.

Pera'ls palmesans

S'acorda votar una consignació de 1,000 pessetes pera obsequiar al alcalde y regidors de Palma, que arribaràn diumenge.

Subvencions

Se discuteix un dictamen de Governació proposant concedir 3,000 pessetes a l'Escola de Mestres pera que vagin sis alumnes a perfeccionar estudis al extranger.

El senyor Pich s'oposa sistemàticament a que s'aprovi, però a petició del senyor Montanyola s'aprova la urgencia per 15 vots contra 10.

Aleshores el senyor Pich proposa que s'incorpori al dictamen, en forma d'esmena, el dictamen que proposa concedir 10,000 pessetes a l'obra «El Hogar» de donya Carme Karr.

Això dona lloch a un debat llarch y confós sobre si's pot presentar o no una esmena en aquesta forma.

El senyor Condomines s'extranya de que'ls radicals, en una altra sessió, volguessin fer passar un dictamen semblant alegant que era qüestió de cultura, y ara s'opossin ab obstrucció sistemàtica a la subvenció a l'Escola de Mestres, que també es obra de cultura.

El senyor Montanyola diu que si tant s'hi empenya'l senyor Pich se pot votar el dictamen ab l'esmena referent a «El Hogar».

El senyor Mir elogía l'obra de la senyora Karr, però per la confusió ab que's desenrotlla el debat creu que fora millor deixarlo pendent de discusió pera la sessió vinenta, perque de la present falten pochs minuts pera les hores reglamentaries.

El senyor Montanyola ho accepta.

S'aixeca la sessió a les 9'30.

***

A la plaça de Sant Jaume un grupu d'amichs protegeix la sortida dels regidors del carrer del Vidre, y un altre grupu d'amichs la dels lerrouxistes.

Se veu que la por va a mitges.

No va passar res.

SINDICAT D'AUTORS

Concurs d'obres teatrals

El Sindicat d'Autors Dramàtichs Catalans, que té per primera finalitat el foment de la Dramàtica Catalana, desitjant obrir les portes del teatre an aquells joves que en díes futurs puguin donarli gloria, obre un concurs entre'ls autors inèdits a fi de premiar les obres que'n siguin merexedores, concurs que ha de regirse per les següents condicions:

1.ª El Sindicat ofereix un premi de 700 pessetes per l'obra còmica, dramàtica o tràgica en tres o més actes, que a judici del Jurat del concurs el merexi.

2.ª El Sindicat ofereix igualment un altre premi de 300 pessetes per una obra còmica, dramàtica o tràgica, en un o dos actes.

3.ª Unicament podràn optar an aquests premis els autors inèdits, entenentse per inèdits aquells que no hagin estrenat en teatres de Barcelona durant una de les temporades oficials del Teatre Català.

4.ª Les obres premiades quedaràn de exclusiva propietat dels seus autors, els quals cobraràn íntegrament els drets de representació que'ls corresponguin.

5.ª El Sindicat se compromet a estrenar les obres premiades en la vinenta temporada d'octubre a janer del any corrent, fòra que dificultats de presentació ho fessin impossible.

6.ª Havent de ser objecte de judici el mèrit absolut y no el relatiu de les obres presentades al concurs, el Jurat podrà no adjudicar els premis, si cap d'elles ne fos merexedora.

7.ª El Jurat pot igualment repartir la quantitat oferta entre diferentes obres, si fossin més d'una les que judiqués dignes de ser premiades.

8.ª Les obres hauràn de ser entregades abans de les vuit del vespre del día 30 del pròxim mes de novembre a l'Administració del Gran Teatre Espanyol, ab la següent adressa: Sindicat d'Autors Dramàtichs Catalans.—Concurs Teatral.

Formen el Jurat cal'ificador els senyors don Antoni Rubió y Lluch, don Jaume Massó y Torrents, don Frederich Rahola, don Joseph Roca y Roca y don Pere Muntañola.

Barcelona 19 setembre de 1912.

Lo del Congrés d'Estenografía

El Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de l'Industria, ha enviat a la Comissió organitzadora del X Congrés Internacional d'Estenografía que s'ha de celebrar a Madrid del 26 al 30 del mes corrent, la següent lletra explicant les causes per les quals la Secció de Taquigrafía de dita entitat s'ha vist obligada a retirarse de dit Congrés:

«Señor don L. R. Cortés, secretario general de la Comisión organizadora del X Congreso Internacional de Estenografía.—Madrid.

Muy señor mío: Profunda sorpresa y también—¿por qué no decirlo?—vivo disgusto, nos causó su carta del 6 de los corrientes.

Se fundan Vds., para no admitir que el ponente del tema que tenemos presentado al Congreso, lo desarrolle en lengua catalana, en el artículo XIX del Reglamento (no en el XIII, com dice usted equivocadamente en su carta). Pues bien, en él nos fundamos nosotros para sostener que el señor Rosell podía hacer uso de nuestra lengua. Dice el artículo: «La lengua española es la oficial del Congreso; sin embargo, cada miembro podrá hablar en su lengua nacional. En este caso, uno de los individuos de la Mesa se encargará de hacer un extracto en español».

Claro está que quieren Vds. decir que la lengua oficial será la castellana, á la cual llaman Vds. española por antonomasia. ¿Pero es que nuestra lengua, la catalana, no es española? Ah! Seguramente no se atreven Vds. á hacer francamente tal afirmación de separatismo...

Pero no es eso. La lengua oficial del Congreso será la castellana. Admitido. Por eso nosotros, cumpliendo extrictamente el Reglamento y para evitarles á ustedes la molestia de traducir la Memoria de nuestro ponente, se la mandamos en castellano. Lo que hay es que pera defenderla, afirmamos que el citado artículo XIX del Reglamento, nos autoriza para hacerlo en catalán. Porque para nosotros, catalanes, nuestra lengua nacional es la catalana. ¿Querían ustedes llevarnos á esta conclusión? Pues ya está. Con toda claridad y franqueza, con franqueza catalana, la sentamos.

Se ya á dar el caso de que en el Congreso se hablará en alemán, en francés, en inglès, etc., porque no suponemos que vayan Vds. á obligar á todos los congresistas á hablar en castellano en las discusiones, porque eso sería una oposición demasiado manifiesta al Reglamento que seguramente no tolerarían todos y además porque si lo declararan Vds. así difícilmente llegaría el Congreso á ser «internacional».

En cambio á nosotros, catalanes, no se nos quiere; á nuestra hermosa lengua, cuyas glorias no vamos á enaltecer porque está muy por encima de sus detractores, se la rehusa. Separatistas, separatistas!

Pero en nuestro caso resulta, además, una verdadera enormidad anticientífica. Porque tratamos nosotros de explicar un sistema especial de Taquigrafía Catalana, materia que seguramente no les interesará á Vds., pero que en nuestra tierra tiene grandísimo interés ya que nuestra lengua es la usada casi exclusivamente en las corporaciones públicas, en mitines y reuniones, etc., y, ¿cómo mejor para apreciar el valor científico de un sistema de Taquigrafía Catalana, sino hablando en nuestra lengua catalana, haciendo ver la correlación más ó menos perfecta, entre el signo y la palabra representada?

Se excusan también ustedes para sostener su criterio, que creemos nosotros contrario al Reglamento, en el precedente de los anteriores Congresos, en los cuales, dicen ustedes «no se admitió más lengua que la oficial de la Nación (Estado, querían ustedes decir seguramente) en que aquellos se celebraron y no hay que decir que estaban «totalmente descartados los dialectos». (Lo subrayado es nuestro).

Pero—dejemos el contrastar la exactitud de tal argumento—¿de cuando acá señores, es la lengua castellana, bella y gloriosa, somos los primeros en reconocerlo, la oficial de nuestro Estado? Citennos ustedes una ley que así lo disponga. Pero el parrafito de usted tiene más miga. Dice al final: NO HAY QUE DECIR QUE ESTABAN TOTALMENTE DESCARTADOS LOS DIALECTOS.» ¿Qué quieren ustedes decir con esto? ¿Que el catalán es un dialecto? ¿Todavía ESO del dialecto, señores?...

Doce años hace que el glorioso Pi y Margall les decía a ustedes: «Conviene que sepan ustedes, señores unitarios, que tan dialecto es el habla de Castilla, com la de Cataluña, ya que las dos y la portuguesa y la italiana y la francesa y la rumana tienen todas por madre la lengua del Lacio.» Doce años, y aún no han tenido ustedes tiempo de enterarse?

Semejante... error puede tolerársele a un patan, pero es indigno de las luces intelectuales de ustedes.

En fin, señores. Claro está que no vamos nosotros a resignarnos a la desconsideración con que nos tratan. Por eso reunida la Sección Especial de Taquigrafía de nuestro «Centre», para tener conocimiento de la carta de usted, ha acordado, y yo me honro en comunicárselo a usted, retirarse del Congreso, protestando de la interpretación centralista que dan ustedes al tantas veces mencionado artículo del Reglamento, y haciendo pública su determinación para conocimiento de la opinión pública de nuestro país y de los señores asambleistas extrangeros que acudan al Congreso.

En cuanto al tema del señor Rossell, pueden ustedes hacer lo que estimen más conveniente: quedárselo o mandárnoslo.

Y no crean ustedes que por eso la Taquigrafía Catalana y nuestro sistema sufran detrimento. Una y otro progresarán con el avance constante del sentimiento de la personalidad viva e indestructible de Cataluña. Y en otro Congreso, fuera de España, nos presentaremos para obtener el reconocimiento y el aval de los hombres de ciencia, que en nuestro Estado no podemos alcanzar hoy, por ese espíritu unitario que todavía les domina a ustedes y que ha llevado a la ruina a España.

Aprovecho la ocasión para ofrecerme de usted con la mayor consideración, atento ss. q. l. e. l. m.—El Presidente, José Puig y Esteve.»

Copia d'aquesta carta, redactada en francès, serà enviada a tots els congressistes, pera que tinguin coneixement de lo ocorregut.

Explosió en el mar

La extranya explosió ocorreguda ahir matí, a unes quinze milles de la costa de Vilassar de Mar, ha sigut, durant tota la nit y en el matí d'avuy, objecte dels més animats comentaris, entre la gent de mar de Barcelona, y en les poblacions de la Costa.

Ben aviat d'avuy, no obstant, s'ha pogut aclarir quelcom de la misteriosa explosió, mercès als tripulants d'una llanxa de pesca de Badalona, que patronava en Fèlix Costa.

Segons ens han comunicat de la vehina ciutat, cap a les set del matí, trobantse la llanxa del Costa en aquell indret, vegé a poca distancia surar un bulto, y al acostarshi observaren que era una caixa de ferro.

Els tripulants de la llanxa la reculiren, y en vista del gran pés que tenía, armaren un ternal ab les cordes y politxes, y l'íçaren fins a bordo.

Un cop allí, vegeren que's tractava d'una caixa de ferro, herméticament tancada, y no poguentla obrir, feren ús d'una eina, obrint un forat en la tapa. Dessota la tapa de ferro hi havía un forro de zench, y foradat aquest, extragueren una materia grisa pastosa, que venía aconduída en forma sèmblant a les barres de sabó.

Mentres examinaven el contingut, va caure al sòl de la llanxa una engruna del mateix, y sorpresos, els pescadors vegeren que, al caure y trobar aigua en el fons de la embarcació, se inflamava.

Encuriosits, tregueren més material y el ficaren dins d'una galleda hont hi havía aigua, vegent que s'inflamava ràpidament.

Tement que'l portar allò a bordo fos perilló, decidiren llençar la caixa, y així ho feren, fugint immediatament d'aquell lloch.

Quan eren a cinquanta o seixanta metres, se sentí una forta detonació, a la que seguí una altra de més formidable al cap de pochs segons, alçant gran fumera y una onada d'aigua imposanta.

Immediatament acudiren allí els pescadors de per aquells volts sense veure res, succeint lo mateix a l'arribada del remolcador «Montserrat».

Avuy, en el lloch del sudcés, sembla que han aparegut sobre l'aigua certes cantitats de cendres grises.

A les nou del matí, el comandant de Marina ha rebut un parte de Badalona, hont s'explica lo que acabem de ressenyar.

Comentant el fet y, sobretot, la misteriosa caixa de ferro, y la possibilitat o impossibilitat de que surés, hi hà qui diu que tal vegada's tractà de una caixa de pòlvora verda, abandonada potser per qualque embarcació ab la que'ls revolucionaris portuguesos tinguessin relació. En cambi, altres s'aiguren que podríen ésser cartutxos de dinamita pera la pesca, que hagues sin sigut llençats per alguna llanxa, tota vegada que la pesca per tal procediment es prohibida.

El comandant de Marina, no trobant prou convincentes les explicacions donades al fet, ha ordenat que s'instruexi expedient pera cercar lo que pugui ser.

Jochs Florals

Els de la Bonanova

Veredicte

Premi I, Flor Natural. — Núm. 46, «Tríptich». — Mencions honorífiques, número 220, «El rosari de l'Aurora». — Núm. 248, «Poemet».

Premi II. — Del senyor Bisbe: Número 128, «Martiri de Santa Eulàlia». — Accèssit: Núm. 13, «Romanç descriptiu del martiri de Santa Eulàlia».

Premi III. — Del senyor governador: Núm. 126, «Medis més eficassos pera extingir la mendicitat a Barcelona». — Menció honorífica: Núm. 116, lema: «La mendicidad es una llaga social».

Premi IV. — De l'alcalde: Núm. 150, «Enaltint la memoria del gran patrici». — Accèssit, «Al gran patrici».

Premi V. — «A la Verge de la Bonanova». — Accèssit: «Himne a la Mare de Deu de la Bonanova».

Premi VI. — No s'adjudica.

Premi VII. — «Del Bruch». — Accèssit: «Bellesguart».

Premi VIII. — No s'adjudica. — Menció honorífica: «Monografía històrica».

Premi IX. — «Aurora Social». — Accèssit: «Instaurare omnia in Christo». — Menció honorífica: Lema: «Bonanova».

Premi X. — «Amor a prova». — Mencions honorífiques: «L'estalvi» y «Dos divorciats».

Premi XI. — «Organización sindical obrera. — Accèssit: «Els uns pels altres». — Menció honorífica: «El hermano ayudado del hermano es...», etc., etc.

Premi XII. — «La bofetada». — Mencions honorífiques: «El pozo de Zaurin», «Versos y roses», «La Vírgen del Pastor», «Mal del cuerpo, bien del alma».

Premi XIII. — No s'adjudica. — Mencions honorífiques: «Un dia de revolución», «Costumbres y usamientos de civilitud reciente».

Premi XIV. — No s'adjudica.

Premi XV. — «Loor á los valientes». — Accèssit: «De l'any 1108».

Premi extraordinari de l'infanta Isabel. — «Himno á la Vírgen de la Bonanova».

Ademés, ab arreglo a la base 10 del Certamen, s'adjudiquen els següents premis:

El premi VIII, a la composició «Bonanova».

El premi XIII, a la composició «Coblas humils».

Y el premi XIV, a la composició «Goigs a llaor de Nostra Senyora de la Bonanova».

Barcelona (Sant Gervasi), 17 de setembre de 1912.

Comte de Santa María de Pomés, president; Artur Masriera, vis-president; Santiago Estebanell, prebere; Angel Garriga, prebere; Joseph R. Carreras, Lluís Tintoré, Pau Sáenz, secretari.

Musicals

Xancó, compositor català

El setmanari «Terra Llatina», de Marsella, dedicà dos articles, l'un titulat «Vida Artística», y l'altre «Martinona o l'Ajustadora per Amor», a elogiar als autors d'una opereta que's va estrenar en el teatre de Cette ab èxit molt espansiu y merescut, fent especial menció de l'inspirat compositor y mestre en música l'Alfons M.ª Xancó, fill de nostra benvolguda terra catalana.

«Le Journal» y «L'Eclair», lo mateix que altres nombrosos diaris y revistes franceses del Mitgdia també hi han dedicat articles, elogiant la música y la composició, y alguns, com «Terra Llatina», publica'ls retrats dels autors, fent ressaltar que aquests tingueren una franca y simpàtica ovació repetida durant el transcurs de l'obra y predint que alguns troços dins de poch seràn populars per lo fàcils de retenirlos en la memoria, per lo agradables y armoniosos.

Pera estalviar més descripció, copsem a seguit un troç de lo que hi diu el diari «Le Journal», de Cette:

«Quant a la musique seuvre de M. Xancó le sympathique et distingué pianiste du Cinema Pathé elle est des plus attrayentes, vive, alerte, pempante, joyeuse et tendre. De tres heureuses molédias pour n'être pas examptes de reminiscences, ont sependant un charme original qui captive l'oreille. Il nous semble que l'auteur a su dans la recherche de ses phrases delicates et sobres, échapper a la vulgarité et s'il ne s'est pas attaché a composer une oeuvre savante, remarcable per la richesse et la varieté de la symphonie. Il à trouvé des motifs et des airs tres agreables que survivront longtemps dans la memoire des auditeurs.»

No solament té aquesta obra el mestre Xancó, sinó que també en té algunes altres que composà a Barcelona, essent conegut ja d'alguns com a bon compositor, excelent pianista y apreciable músich.

Es nascut en aquesta terra, per la que sent tanta estimació que, dintre de ga expatriació forçada per una contracta, sent veritable anyorança, encara que no pert ocasió de parlar y enlairar a nostra estimada Barcelona; tant, que l'Atracció de Forasters, vegent que més d'una ocasió ha fet publicar informacions beneficioses per aquesta sense mediar petició, l'ha nomenat delegat en aquella població francesa, càrrech que desempenya ab satisfacció y resultat, ja que mercès an ell s'han desvanescut molts conceptes equivocats que tenien els francesos de Barcelona, havent vingut alguns a visitarnos moguts pel desitg que ell els feu nèixer.

Per sa propia correcció de costums y estudiós no desmereix en rès son càrácter de català y aguanta ab fermesa una reputació conquerida a força de treball y constancia y tant per un com per altre concepte honra a Catalunya.

El P. Viñas a Mataró

El «Diario de Mataró» dona extensa relació de l'arribada a n'aquella ciutat del seu fill predilecte y ilustre el P. Tomàs Viñas y Sala, elegit, fà pochs díes a Roma, Prepòsit general de la Ordre Calasancia, de les Escoles Pies.

Les campanes de la iglesia de Santa Agna tritllejaven, els balcons dels carrers per ahont havía de passar estaven endomassats y plens de senyores. Fou rebut a la estació per les autoritats y representacions de tota mena de corporacions. La gentada que hi havía pels carrers el saludà afectuosament. Entrà a la iglesia dels PP. Escolapis sota tàlem. S'hi cantà «Te-Deum».

Després de prestarli obediencia tots els PP. Escolapis passà a la sala d'actes, acompanyat de totes les representacions. Allí el P. Joseph Soler, Rector, el saludà en nom de la ciutat que s'associa al goig de la Escola Pía per tenir un fill predilecte en lloch tan eminent.

El jove escolapi llegí una poesía castellana y el jove alumne Salvador Boada ne llegí una de catalana, inspirada y brillant descripció del goig mataroní, que s'exteriorisava treyent als balcons y finestres les robes més valiosos de les caleixeres y ab l'aplaudiment de tots els mataronins, y calificà de memorable aquella data en la historia de la ciutat. El P. Viñas, espurnejantli els ulls de fonda emoció, va alsarse a parlar recordant el passatje evangèlich d'aquell jove que volía salvarse y se presentà al Mestre Divi. En fà aplicació a la patria y als ciutadans. Al preguntarli aquests què han de fer pera ésser dignes de son amor, els diu: cumpliu vostres devers; y tots dins de llur esfera y en tots els ordres, han de cumplirlos pera ésser dignes de llur mare y de llur patria y merèixer son respecte.

Les nacions, les societats han d'anar guiades per un mateix sentiment, organisació, ideal, y els governs y els directors els han de formar, conreuarlos y aconduirlos, Mireu—diu—; jo he procurat sempre enaltir a Mataró la meva patria y avuy hi vinch investit ab l'encàrrech de guiar la nau calasancia, y pera tot això compto ab els meus companys, els fills de la Ordre, y ab la protecció de les Santes.

Agraí a tots l'assistencia al acte y els obsequis que se li havien tributat.

Tots els presents saludaren afectuosament al fill ilustre de la ciutat y se retiraren, donantse per acabada la recepció.

De Societat

A la Cripta del Temple Expiatori de la Sagrada Família, ha tingut lloch el casament de nostre bon amich, el conegut professor de música, don Jaume Ballester Sanmartí, ab la distingida jovenoreta donya Amelia Xatart Torres.

Foren padrins de boda per part del nuvi, don Alexandre Carles Abril, enginyer industrial, y don Manuel Callís Pratdesaba, metge; y per part de la nuvia don Ramón Pons, industrial, y don Joseph Comas, comerciant. Donà la benedicció nupcial a la nova parella el Rnt. senyor don Joseph López Torras, capellà-Tinent de Jafra, al qual els dirigí una sentida y eloqüent plàtica.

Després d'un espléndit banquet efectuat en el Mundial Palace, en el que la major part dels convidats brindaren per la prosperitat dels contrayents, aquests sortiren de viatge cap a Montserrat y diferents pobles de Catalunya.

Que sigui l'enhorabona.

Els ferroviaris

De Port-Bou

El quefe de policía de Port-Bou comunica al superior de Barcelona que'ls obrers ferroviaris d'aquella localitat se reuniren ahir acordant anar a la vaga al primer avís.

Les Econòmiques

En virtut de lo acordat en reunió de les entitats económiques, ahir fou enviat el següent telegrama al President del Consell de ministres y al ministre de Fomento:

«Sociedades económicas Barcelona dada trascendencia revestiría conflicto ferroviario aplauden y consideran como garantía feliz éxito intervención Gobierno en la cual tienen fundadas esperanzas.—Sedó, Calvet, Alier, Grué, Solà, Roura, Agustí, Agell.»

Arribada de la Comissió

Ab el ràpit d'ahir va arribar la Comissió que era a Madrid pera gestionar prop del Govern la solució al conflicte plantejat per la secció catalana de la Unió Ferroviaria.

Als voltants de l'estació de França hi havía, desde primera hora de la nit, molts individuus del Cos de policía. A l'andèn s'hi trobaven aplegats un miler de ferroviaris, entre'ls quals hi abondaven els empleats d'oficina.

El ràpit va arribar prop de mitja nit.

Tan bon punt va sentirse'l xiulet del tren, un fort aplaudiment va ressonar per tots els indrets de l'estació. Els comissionats varen baixar del cotxe, essent saludats per la Junta de la Unió Ferroviaria, y per la Comissió de vaga.

Varen donarse visques a la Unió y varen redoblarse'ls aplaudiments. El company Ribalta va pujar a un banch, y després d'imposar silenci, va recomanar que no's donguessin visques ni's fessin demostracions de cap mena. Tots hem d'anar al hostatge social—va dir—ab aquella serietat que deuen tenir els ferroviaris.

Aixís va fersc. La comissió va sortir de l'estació seguida dels ferroviaris y sense que ocorregués el més petit incident varen dirigirse al seu Centre, passant pel carrer del Comerç.

A la Unió Ferroviaria

El local de la Unió Ferroviaria era plè de gom a gom. Tothom estava a peu dret. Pera arribar a l'escenari la comissió va tenir de passar una bona estona. Feya una xafogor horrible.

Quan els membres de la comissió varen presentarse davant del públich va ressonar un fort aplaudiment y un visca a la societat.

El company Ribalta va dir que arribaven cansats, tant del viatge com de'ls treballs realitzats a Madrid, y que, per lo tant, donaríen compte de la seva gestió dintre breus dies.

Va dir que'l viatge havía sigut un fracàs, car tot lo que la Companyía ha concedit son petites coses mancades d'importancia. No s'ha lograt la concessió de cap de les peticions importants que's solicitaven en les bases de caràcter local. De les de caràcter general tampoch se n'ha lograt cap.

Tot lo que ara'ns donen, y de lo qual tant a parlat la prempsa—va seguir dient—podría embolicarse ab un paper de fumar.

Va referirse a l'entrevista tinguda ab el ministre de Foment dient que les paraules que tant ha parlat la prempsa—va seguir haver pronunciat son paraules certes. El senyor ministre les va dir al meu davant.

Referintse als senyors Canalejas y Barroso va dir que s'havien portat ab molta correcció y que estava segur de que si ells haguessin trobat manera de complaure als ferroviaris, ho hagueren fet. Però varen topar ab el senyor Villanueva y els hi va fer por una crisis parcial.

Nosaltres—va dir—buscavem la pau. Tant es així que, fins prenentnos més atribucions de les que teníem, vàrem dir al senyor Canalejas que si ell ens feya promesa de que la Companyía ens concedís aument de sou, inamovilitat de personal y millores de retir, tornaríem a Barcelona, pera recomanar a's companys que desistissin de la seva actitut d'anar a la vaga.

Després de 24 hores d'haver presentat aquesta fórmula de transacció, el senyor president del Consell va dirnos que no s'hi podía comprometre. Ni aquestes tres promeses hem pogut obtenir. El nostre viatge ha sigut ben inútil.

Ahir, al despedirnos del senyor Barroso, va dirnos el ministre de la Governació que estava fent algunes gestions. Com tots els homes que ocupen als llochs, va mostrarse reservat, si bé vàrem compendre que hi havía quelcom.

Parlà de la Companyía dient que semblava que hagués volgut provocar als ferroviaris. Mes nosaltres sabrem respondre, y si no se'ns concedeix lo demanat, anirem a la vaga. Quan aquesta arribi—seguí dient—cal que tothom se trobi al lloch que li correspòn. La vaga ha de ser seria, sense sabotatge ni conflictes. Pera triomfar cal solament fer vaga, y res més.

Del senyor Maristany diu que al visitarlo els va rebre ab una fredor inconcebible. Vàrem estar ab ell un minut y mitg, y vàrem sortir del despatx sense haver parlat de res. Tots els nostres desitjos d'arribar a una solució varen estrellarse davant de l'actitut d'aquell home.

Se queixà de la prempsa de Madrid, que pels fins que ella sabrà ha donat una informació tendenciosa. En cambi va elogiar als corresponsals y als periodistes barcelonins que han demostrat força imparcialitat.

Acabà dient que'l viatge fet no havía portat altra solució pràctica que la d'haver encarrilat el conflicte, entrant de plè al período de vaga.

Va agrair en nom de la Unió al senyor Portela, el permís concedit pera realisar la manifestació. Això vol dir que el governador confía en la nostra sensatesa. Cal agraïrho.

Va donar un vista a la vaga que va ser unànimement contestat.

Després va parlar el company Solanas. Saludà als companys dient que la comissió havía fet tot lo que havía d'fer pera trobar una solució al conflicte plantejat.

Va censurar a la Companyía y al seu director y va dir que'l Govern no havía tingut la suficient energía pera fer entrar a la raó als veritables culpables del conflicte. Ab tot — va seguir dient — hem d'estar contents del fracàs tingut perque anant a la vaga obtindrem lo que tenim solicitat.

El company Pi va glosar lo dit pels anteriors. No'ns han volgut donar ni troços de pà que demanàvem y havurem de donarnos el pà sencer. Va acabar dient que'l problema plantejat tingués la més petita relació ab la política. Y si fos así — va dir — jo no voldría ser-hi.

El company Ripoll va dir que no's tenía de parlar de vaga, sinó de recuperar energíes pera'l día que's plantegi. Va dir que eren més dels que la Companyía s'havía imaginat, assegurant el triomf de la lluita.

Tots els oradors foren aplaudits. Al acabament de cada discurs se donaren visques a la vaga y a l'Unió Ferroviaria.

(PER TELEFON)

El Comité Nacional a les seccions.

Madrid, 20, 12'30 matinada.

En el número d'avuy de «El Socialista», hi apareix la següent nota:

«El Comitè Nacional de la Federació de Ferroviaris espanyols, se dirigeix a les seves seccions per medi de circular en la que traslada una carta que va dirigir a la Secció Catalana, pera recordarles-hi els acorts presos pel Congrés ferroviari, segons els quals deu tenir ultimada l'organisació abans de declarar un moviment, y el de que, un cop acabada l'organisació, fós el Comitè Nacional el qui exigís resposta de les Companyíes a les reclamacions que'ls fossin presentades; pera recordarles hi'l compromís que la Secció Catalana va contraure d'acatar els acorts; pera senyalarles-hi que ab sa resolució ha prescindit de la conveniencia general de la organisació pera pregalshi, com conseqüencia, que en bé de tal conveniencia y en nom de la d'ells mateixos, aplassin la resolució del seu acort fins que sia arribat el moment de reclamar resposta de totes les Companyíes, el personal de les quals se troba en condicions de lluitar y pera senyalarles-hi la desconsideració de que han fet objecte ab son acort, precipitadament adoptat, a la Federació y al Comitè Nacional.»

En l'esmentada circular se reclama pel Comitè a les seccions de la Federació que si la Secció Catalana se'ls dirigeix en petició d'apoyament, li contestin acordant-li que per la seva conveniencia y la de tots, aplassi'l cumpliment del acort de vaga.

Contra la vaga

La prempsa, quasi unanimement, se pronuncia en contra de la vaga dels ferroviaris catalans.

«El Mundo» diu de la Secció Catalana que les seves decisions, considerades desde'l punt de vista de la disciplina obrera, son oficioses; examinades en son aspecte moral son inacceptables, perquè no es possible que en plaç anguniós, es tant dispersos els elements directors de les Companyíes se resolgui sobre extremes que requireixen llarch estudi y meditació per lo mateix que afecten enormement al pressupost de gastos.

«El Radical» fa constar que a la vaga li falta aquelx ambient de simpatía que en aquestes lluites es la meitat de la victoria.

Se nota en els preparatius de la batalla falta de tàctica, de mundología.

«España Nueva» troba extranya la impaciencia del Comitè de Secció Catalana per declarar la vaga.

Ab el company Ribalta està implacable. Diu:

Sospitem de la seva gestió en els preparatius de la vaga; sospitem, en fi, de la visita particular, desglosat del reste de la comissió que l'acompanyava, al president del Consell de ministres.

Ab tot, això coincideixen els rumors semioficiosos de que'l Govern pensa prendre determinacions graves sobre la organisació del personal de ferrocarrils.

Se publica el follet d'un general sobre la militarisació dels serveys, y el seu autor es destituit ab una severitat inacostumada del alt càrrech que desempenya, no per haver comès un delicte, sinó una indiscreció, y pensem si els ferroviaris de la Secció Catalana estaràn enganyats y seràn instrument inconscient d'elements en apariencia molt radicals, però de reconegudes concomitancies ab tots els Governs monàrquichs.

El temps y els aconteixements faràn la llum que ara falta.

«La Epoca» també diu que'ls ferroviaris de la Xarxa Catalana no sols tenen en contra a la opinió perque la vaga es injustificada, sinó pels perjudicis que's causen al tràfech, y afegeix:

Se parla dels productes obtinguts en els dos o tres últims anys, sense tenir en compte els dèficits d'anys anteriors, y s'oblida que d'aquexos productes les companyíes han dedicat no escassa part a millorar la situació dels seus empleats y dels seus obrers.

Semblant injusticia no pot menys que alarmar al capital o retreurel d'emplearlo en negocis ferroviaris.

¿Què guanya ab això el país?

¿Què guanya el mateix obrer en que sigui cada día més difícil trobar capital que vulgui arriscarse en la construcció dels ferrocarrils secundaris que tan indispensables son?

Altres periòdichs s'ocupen també del assumpte en semblants termes als citats y els judicis dels quals no recullim pera no fer massa extensa aquesta ressenya.

(Segueix

SOBRE LA MANCOMUNITAT

Un article de "Le Temps"

Pera que's vegi l'importancia europea que ha près el projecte de lley de Mancomunitats, traduim del gran diari de París Le Temps, *en tota la seva extensió, sense treuren ni afegirhi rès, l'extens article que acaba de publicarhi el senyor Joseph Reinach, prou conegut de tots els qui's dediquen a l'estudi dels afers que's relacionen ab la vida de les Nacionalitats.*

Barcelona, 11 de setembre.

Un home polítich s'encarrega del poder en condicions difícils. Aixís que ha conjurat el perill més gros li es discutida la existencia, com sol succeir, per aquells mateixos que han ajudat més activament a crearla. El primer ministre de que's tracta no es infalible, però sab que vol y lliga la sort del seu govern ab una lley d'un caràcter especial que té per objecte introduir en la política un dret nou y extendre algunes llibertats. No sense dificultats obté de la Cambra el vot de la lley. Una fracció nombrosa del seu propi partit s'hi ha oposat; els antichs amichs del president l'han combatuda ab obstinació, tant aviat en públich, com treballant a l'ombra. Excitats per la derrota d'aqueixa minoría que no's declara vençuda, y excitats també per uns quants ex-ministres, més desitjosos del poder com més creuen vinguda la bonança, se preparen al Senat fortes resistencies.

Donchs aquest quefe de govern, ab tot y que no es donat a espantarse y que coneix la prudencia del Senat, se recorda de que ha estat periodista y aprofitant els lleures de les vagues parlamentaries prèn la ploma y comença, a un dels diaris del seu partit, una serie d'articles en favor de la lley que ha fet votar per la Cambra. Articles vius, incisius, brillants, com els podría escriure, sens dubte, el senyor Poincaré; car bé va ferho en altre temps en aquest mateix diari, a l'antiga «República Française» y a «La Depeche». Però ¿us imagineu al nostre president del Consell escribint, avuy per avuy, articles de doctrina y de polèmica sobre la reforma electoral? S'armaría un escàndol que no s'hi podría tenir cara. Els anuncis telegràfichs d'interpelació arribarien a la Cambra de vint en vint. Y, ab tot, no's tracta del senyor Poincaré, ni de la representació proporcional, sinó del senyor Canalejas, primer ministre d'Espanya, qui, havent assumit el poder en les condicions difícils que he recordat fa poch, ha conjuminat ja una pila de coses y ha fet votar per les Corts, contra un cert nombre dels seus propis amichs y de alguns ex-ministres prou exaltats, la lley sobre Mancomunitats que son les federacions regionals. Com que'l Senat no ha de discutir la lley fins a la reobertura de Corts y com que'ls grupus hostils s'agiten una mica per tot arreu, el senyor Canalejas s'ha imposat l'obligació d'explicar, de comentar y de justificar la seva lley desde'l «Diario Universal». Refiat dels vots de la Cambra y del regisme de llibertat que la Constitució ha establert se dirigeix bonament a la opinió.

Y ningú se'n sorprèn ni se'n escandalitza. Tota la premsa, sigui ministerial o d'oposició, reprodueix els articles del president del Consell.

Els seus amichs estàn encantats y els seus adversaris troben natural que usi un dret que pertany a tots els ciutadans. Fins li discuteixen ab lealtat els arguments. Es allò que's diu: Coses d'Espanya...

(Cal ajustar que Rey — el més lliberal dels nostres homes polítichs»—segons me deya ahir un republicà — «el més ascensats—segons me deya aquest matí un conservador—fa campanya prop dels senadors en favor de la lley). Però això, no es més que un rumor. Coses d'Espanya...

Aquesta lley sobre les Mancomunitats, es una lley ardida, però es encara més sabia que ardida.

El problema català no data pas del ministeri que presideix el senyor Canalejas. Fa tres o quatre sigles que era ja un problema greu. Y avuy día, no sols no ha deixat de serho, sinó que's presenta ab major complexitat.

Catalunya forma part d'Espanya... Però Catalunya no es Espanya de la manera que ho son les Castelles y Aragó. El seu patriotisme espanyol es fòra de dubte: un passat ja llarch el testimonía. Y en els anals de la guerra de l'Independencia, el siti de Tarragona figura al costat del siti de Saragoça. Però Catalunya no té solament una historia propria igual que Andalusía y Galicia, sinó que es poblada per una raça els caràcters de la qual han restat ben definits; té la seva llengua que no es pas un «patois», sinó una veritable llengua ab els mateixos títols que la castellana o la portuguesa; té la seva literatura que es considerable; té, no solament les seves costums y les seves tradicions, sinó el seu dret, el dret consuetudinari d'altres temps, conservat en les seves parts principals gairebé intacte; y té'l seu dret civil que no es pas el de les altres terres que composen la Espanya; els més absoluts dels Reys, els més unitaris, els més afectats a l'idea capetiana no han gosat tocarlo. Leplay ha estudiat y admirat molt aquest Còdich català, li ha admatllevat molts arguments en favor de la entera llibertat de testar.

L'emprempta romana ha influit molt poch en lo restant d'Espanya, ahont ha estat esborrada depressa per les invasions germàniques y serrahines; en cambi, a Catalunya ha estat profonda. Se'n troba rastre a cada pas, adhuc en la passió que senten els catalans per les belles rutes, pel seu furiós plany de veure mal conservats tants camins que haurien de ser «europeus» y son «africans».

Aquest plany el formulen fins els cotxers de punt. Sempre es bò de fer parlar als cotxers.

Per altra banda, els alarbs aquí no han fet més que passar, relliscant sobre'l sòlit granet romà, com l'aigua sobre'l marbre. La nostra Provença guarda més recorts moreschs que Catalunya.

En fí, dintre l'Espanya, generalment agrícola, Catalunya es, sobre tot, industrial. Això no vol dir que li manquin hermoses vinyes, fruits suculents, ni cullites esplèndides, sinó que'l seu geni propi, s'ha decantat cap a l'industria y al comerç. Estontolada a la montanya guaita cap al mar; el mar es el seu imperi. El català no es un animal de luxe, sinó de treball en el sentit més noble de la paraula. Aquí burgesos, obrers y pagesos tothom treballa. «Fins treballen els frares», me deya un burgès volterià, anticlerical, però que no creu que la política l'obligui a negar tota virtut als seus adversaris. La paraula forta de Guizod, tan miserablement truncada per les passions de l'època, «enriquiuvos per via del treball...», es la lley dels catalans, tant als camps com als tallers, tant als despatxos com a les fàbriques. El català es sòbri y econòmich. Rès d'alcoholisme. El castellà clàssich xifra'l seu orgull en tapar la miseria fomentada per la seva peresa ab un mantell de teatre. El català no's preocupa de ferse veure. Té l'amor de les realitats. L'obrer no's plany pas en el treball, però perseguex salaris cada día més alts. La ambició del pagès es ser propietari; en les comarques més pobres, igual que en les més riques, ho son, de cada dèu, nou.

En això, com en algunes altres coses, s'emparenta ab el pagès francès. La seva passió, la seva vida, es el tròs de terra ben seu, conquerit en la montanya pedregosa, cavat, plantat d'oliveres o nogueres, sembrat de llegums o de blat.

Y Barcelona es de bon tros la ciutat més populosa d'Espanya—comptant-hi totes les barriades, té prop d'un milió d'habitants, quasi el doble de Madrid— la més activa, la més rica. De llarch temps enclosa, ofegada per les fortificacions, contra les quals havía fet cinquanta revoltes, no ha parat d'ençà que en 1860 les va aterrar, d'extendres en la plana immensa y en els flanchs dels turons que l'enronden y que venen a ser els primers graons dels Pirineus. Cada any se creen nous barris, nous arrabals, poblats totseguit y aviat ab excés. El port, pel qual passa la quarta part del comerç marítim d'Espanya, ha devingut massa estret. Més gran ja que'ls tres de Marsella reunits, rivalisarà ab el de Gènova aixís que sigui acabada al Sud de Montjuich la construcció dels nous recintes y dels nous docks. No serà pas evidentment la ciutat d'Espanya hont s'aturaràn ab preferencia els artistes. El recórrer els seus vells carrers, el contemplar algunes de les construccions, palaus esgalabrats o cases gremials, el visitar la sorprenent catedral, ab la porta de Sant Iuch y la nau ombrívola, la nau misteriosa y terrorífica, en la qual l'obscuretat es tan espessa, encara que sigui a mitjdia y en plè estiu, que de moment no s'hi veu rès, serà joch de poques taules. Però, en cambi, per tot arreu ¡quina vida, quina vida desbordanta, quina intensitat de moviment! De mitg sigle ençà l'ambició constant de Barcelona ha sigut devenir una gran ciutat occidental, y més que occidental, americana. Ab tot, resten encara alguns antichs barris, quasi pintoreschs, per cert aterrats y substituits per cases modernes que aixequen llurs rengles de cinch y sis pisos tot al llarch de les víes airejades. Aqueixos barris no s'aguantaran gaire temps davant de la Reforma, el nom clàssich y popular de la reconstrucció higiènica y práctica: construcció de noves escoles, de nous establiments científichs, d'admirables hospitals deguts a la munificencia de particulars rics. Y això també té la seva bellesa, una bellesa distinta de la de Toledo o de la de Córdoba o de qualque niu d'àliga visigotha o serrahina, però bellesa al cap d'avall. Jo no sé si l'home, ab els seus desitjos, ab les seves passions, serà més ditxós a Barcelona, però sé que la vida hi serà més sana, millor y més ben armada contra la malaltía y contra la mort.

***

Y ara veusaquí el problema:

Aquestes quatre provincies de Catalunya, sent les més laborioses y per conseqüent les més riques de tot Espanya, paguen a l'Estat la més forta quantitat d'impostos, y això fa que'l català s'indigni al veure còm se pert en el fons general del presupost aquell diner que es fruit de les seves penes y que esmersat allí mateix, al menys parcialment, li permetría activar els seus progressos en tots sentits, dotar més generosament els centres universitaris y hospital y sobretot multiplicar els ferrocarrils secundaris, refer les velles carreteres que li fan vergonya y construirne de noves.

Vos he mostrat sumariament, al córrer de la ploma, còm se sol escriure en viatge els caràcters particulars del català: raça, llengua, llegislació, mentalitat. Independenta fins el sigle XIV, Catalunya va ser de totes les regions de la península la que va mostrar una major resistencia a l'unificació de les Espanyes. Com que allavors va atravessar una crisis de decadencia va acusarne a la unitat espanyola y al principi del sigle XVIII va girar la vista a França. Aquest esperit separatista, com he endicat abans, ha desaparescut fa temps. Però l'esperit d'independencia d'autonomía ha subsistit y no solament ha subsistit ab la prosperitat renaixenta, sinó que per moltes rahons polítiques y econòmiques, teòriques y pràctiques no ha deixat de fortificarse. Com més creixen la prosperitat agrícola y industrial, el progrés general de l'instrucció y el de les idees lliberals, republicanes o socialistes, més té Catalunya conciencia del seu valor y de la seva força. D'aquí que existeixi una qüestió públicament discutida sobre «la capitalitat». Essent Barcelona la ciutat més poblada y la més important d'Espanya, ¿per què ha d'esser Madrid la capital? Carles V havía dit ja a Felip II: si vols engrandir els teus estats porta la Capital a Lisboa; si'ls vols conservar a Barcelona; si'ls vols perdre a Madrid.

Lisboa, capital de les provincies associades de la península ibèrica, colocada a la desembocadura del Tajo, a la proa de la península, com Londres sobre'l Tàmesis, tenía una situació estratègica. Aquell gran burguinyó d'ànima cosmopolita, que era Carles V, va endevinarne algunes. Y Madrid, sens dubte, no ha estat durant molt temps rès més que una cosa artificial, un gran y sech Versalles polítich. Però l'historia s'ha desenrotllat a la seva manera. Madrid, com Berlin, ha triomfat de la natura; Madrid ha treballat, ha lluitat y ha vençut. Lo que avuy perdría l'Espanya fora una capital excèntrica. Me sembla que a Barcelona li està reservada una altra missió: si la nostra Marsella y Gènova no s'espavilen, serà en dies no llunyans la capital del Mediterrani.

Y mentrestant l'autonomía política seguex essent l'ideal cada dia més fort d'un nombre considerable de catalans, més perillosos que a Espanya pera'l conseqüencies del principi federatiu foren més perillosos que a Espanlya pel conjunt de l'Estat. Y no obstant, en els planys, en les dolenses repetides de Catalunya hi hà una gran part manifesta de justicia. ¿Quin remey resta, donchs, sinó el de concedirli l'autonomía administrativa en la més ampla mesura que sigui compatible ab l'organisació general d'un gran país?

Aqueixa autonomía administrativa ¿pot concedirse per lley no més a Catalunya? ¿Les seves quatre provincies, confederades, ¿serán les únicques que puguin afectar a llurs grans treballs públichs, com son escoles, hospitals, carreteres y ferrocarrils, no solament una part del impost que paguen actualment a l'Estat, sinó els especials que en condicions determinades tindrien autorisació pera crear?

Nó; la lley serà general, feta pera totes les provincies espanyoles. Totes se podràn confederar pera beneficiarse dels drets nous precisats per la lley sobre les Mancomunitats. Naturalment que les quatre provincies catalanes seràn les primeres de posarla en pràctica, però si la experiencia reix, y ha de reeixir necessariament, les altres provincies del reyalme, andaluses, castellanes o vasques, seguiràn l'exemple de Catalunya. Aixís, aqueixa ampla y ardida autonomía administrativa, donant satisfacció a les necessitats més immediates y als interessos més llegítims, no solament no haurà estat un moviment clap a l'autonomía política sinó que, al contrari, aturarà, ab la desaparició dels abusos més visibles de la centralisació, els progressos dels principis federatius.

***

¿Què diré ara dels articles del president del Consell senyor Canalejas sobre aqueixa lley, l'esperit de la qual acabo d'indicar, y que a semblansa d'una altra lley, no ha estat votada solament per un partit polítich, sinó per una majoría composta per representants de tots els partits?

En aquest punt me trobo una mica trabat, ja que pera apoyar la seva política el primer ministre espanyol no cita solament an en Pí y Margall, qui calificava la centralisació de planta d'importació extrangera, la més funesta de totes, «la causa profonda de totes les revolucions»; no cita solament al «gran Alonso Martínez» y an en Minghetti, Lloyd George y el senyor Briand, sinó que enmatlleva també alguns arguments al «célebre discurs»—famós discurs però célebre unicament a Espanya—«en el qual en Reinach ha mostrat els grans inconvenients de la centralisació adhuc en un país com França.»

Pro veusaquí que aquesta carta es ja massa llarga. M'ha semblat interessant y tal vegada instructiu senyalar el fet d'un primer ministre en l'exercici del càrrech, que prén la seva ploma de periodista pera defensar davant de la opinió la lley que espera, ab el concurs de tothom, fer votar pel Senat. Jo no aconsellaría, ab tot, al senyor Poincaré de seguir semblant exemple. Tenim una mena de republicans, tal vegada radicals o tal vegada radicals socialistes, que passarien al davant, per la seva severitat en qüestions d'etiqueta parlamentaria, a alguns reyalistes que conech.

Pera acabar deixeume dir un darrer mot. Un dels principals promotors de la lley sobre les Mancomunitats m'ha confiat que la idea de la representació proporcional fa grans progressos a Espanya. Només la representació proporcional—ha dit—ens podrà lliurar de la obligació en que'ns trobem de pactar coalicions que no sempre ens agraden, tant aviat ab l'extrema esquerra com ab la dreta. ¡Oh el funest, el pervers contagi de les idees justes!

Joseph REINACH.

QÜESTIONS D'HIGIENE

La llet de les cabres de Badalona y la febra mediterrània

Desde ja alguns anys que s'està ventilant pels homes de ciencia del món la qüestió d'una mena de febra observada en tots els litorals del Mediterrani, que primitivament se feya idèntica o parescuda a la febra tifoidia que fins fa poch no havía sigut metòdicament estudiada y classificada. Els estudis bacteriològichs foren empresos pels observadors anglesos instalats en la illa de Malta. D'aquest fet ne pervingué'l nom donat a la malaltía de «febre meliense» o de «Malta», y que sembla que sols d'això se'n deduí que era localisada en aquell indret del Mediterrani. Més tart vingué'l coneixement de que es propia del litoral d'aquest mar y de que va endinzantse cap als continents vogans. Entre nosaltres va volguèrseli donar el nom de «febra de Barcelona», y més tart s'ha hagut de identificar ab el nom conegut actualment de «febre mediterrania» per la seva localisació o per la de «ondulant», pel curs que seguex la curva tèrmica quan recau a la especie humana.

La nostra joventut estudiosa, ja un bon xich més familiarisada ab els estudis experimentals, no podía veure ab indiferencia la nombrosa sèrie de treballs que anaven donant a llum els diferents laboratoris de bacteriología de diferentes nacions d'Europa que a tan vulgar malaltía feyen referencia, quan a casa nostra tan fàcilment se podien reculir materials de comprovació d'aquells fets observats. Veusaquí que dos inteligents de l'Academia y Laboratori de Ciencies mèdiques de Catalunya, lloch d'investigació de lo més notable que's va produint a Catalunya en el terrer científich, tingueren la pensada de dur a cap l'estudi d'aqueix assumpte. Després d'entretinguts y pacientíssims experiments, que han durat per lo menys sis o vuit mesos, acaben de donarhi fi. Sabiem nosaltres lo que anaven apuntant en els llibres d'observació diaria y n'havem volgut donar avuy, abans que's publiqui sencera la memoria original, una lleugera síntesis solament pera coneixement de nostre públich y pera encoratjar als seus autors, el premi dels quals solament ha de ser la consideració pública d'agraiment per l'esfors realisat en bé de la ciencia mèdica catalana y de la higiene pública.

Aquests observadors no son altres que el doctor Ricart Moragas, sub-director del Laboratori bacteriològich d'aquella entitat mèdica de que més amunt hem fet esment, y el seu ajudant o alumne del darrer curs de Bacteriología, el veterinari municipal de Badalona don Andreu Cussó. La llet recullida pera les nombrosíssimes observacions, procedía dels nombrosos remats de cabres de la vehina ciutat de Badalona, essent dutа al Laboratori hont s'han practicat un llarch enfilall de serum aglutinacions encaminades a determinar el poder aglutinant de la sang procedent de distintes cabres. Dita sang s'ha reculit de molts remats, desde'ls que reunían més bones condicions higièniques referents a menjar, aireació y netedat, fins als que estaven instalats en locals insalubres.

Les mateixes proves d'aglutinació no solament s'han efectuat en cabres aparentment malaltes, sinó també en cabres que no presentaven cap síntoma que fés preveure la infecció pel «micrococus» de Bruce.

Com ja se sab, avuy se considera a la cabra com una de les fonts més importants en la propagació d'aquesta malaltía, apart de que molts altres animals domèstichs la poden patir, com gats, gossos, rates, cavalls, bous, etc. Ab aquestes investigacions s'ha anat a mirar si moltes de les cabres que aparentment son considerades com a sanes, han pogut ser vehicol de contagi de la malaltía per medi principalment de la llet, llet que generalment aquí a Barcelona se consumeix en gran escala, rajant directament dels braguers de la cabra, ab lo que moltes families consideren que reuneix perfectes condicions higièniques, fent innecessaria la previa ebullició.

Donchs bé; els nostres investigadors poden avençar, en bé de la salut de nostres conciutadans, que moltes de les cabres que circulen pels nostres carrers y que a primera vista semblen no patir cap malaltía, poden ser portadores de gèrmens, els quals, per intermedi de la llet no bullida, poden, ab relativa facilitat, invadir nostre organisme, ja que s'ha comprovat que algunes d'elles presentaven una serum-aglutinació positiva fins al 1/500, reacció que'ns indica una infecció certa per dit microbi.

S'ha observat que'l tant per cent més alt de les aglutinacions té lloch en la sanch procedent de cabres les condicions d'higiene de les quals en els estables deixen molt que desitjar. D'això se'n desprén l'aplicació d'una de les primeres mides pera higienisar els remats, fent que'l medi en que viuen les cabres reuneixi les millors condicions de salubritat, ab lo que s'evitaríen moltes invasions d'aquesta malaltía, endèmica en nostra ciutat.

Els investigadors diuen que'l nom que deu rebre la malaltía es el de febra mediterrània, ja que ella, observada primerament a Malta, se presenta ab més o menys freqüencia en les poblacions del litoral mediterrà, podent emigrar desde dits punts a altres poblacions del interior. (Cas de febre mediterrània observat a París y publicat fa pochs dies. El malalt no s'havía mogut may de dita ciutat.)

Afortunament aquí, a Barcelona, els casos no son tan nombrosos ni tan greus com en altres grans ciutats del Mediterrani; no obstant, es necessari juntar els nostres esforços pera evitar que's pugui extendre dita malaltía, no devent may anomenarla «febra de Barcelona», puix no es pas exclusiva de nostra ciutat. Es millor seguir el procediment dels anglesos, que fa poch demanaren, ab rahó, a les corporacions mèdiques y als metges en general, que esborressin el nom de «febra de Malta» ab que es coneguda correntment dita malaltía y li apliquessin el nom de «febra mediterrania», ja que aixís no queda gravat el nom d'una ciutat ab el fantasma de la malaltía, factor de gran importancia pera la vida d'expansió de les ciutats.

Y encara té més importancia aquest propòsit, perque's basa en el fet de que, mitjansant l'higiene, ajudada dels treballs sobre'l mecanisme de propagació de la malaltía, se pot arribar a veure desaparèixer completament aquesta infecció en ciutats de molt antich delmades.

D'aquests estudis se'n poden derivar conseqüencies molt trascendentals pera la salut de nostra ciutat. Aquest tant per cent de cabres infectades, el nombre exacte de les quals el donaràn en el treball complet tan estudiosos investigadors, es el que dona origen an aquestes infeccions de naturalesa indeterminada, de simptomes clínichs confosos, que's traduexen per una febra de llarga durada y fenòmens septicèmichs generals, que de moment no presenten gran gravetat, però que empobreixen paulatinament l'organisme, conduintlo a voltes a contraure malalties crònique de conseqüencies molt greus, com es la tan terrible tuberculosis.

Per l'enquesta portada a cap en les cabres lleteres de Tunis, Nicolle y Conseil s'arriba a sentar les següents conclusions, sobre les mides que convé pendre pera evitar la contaminació del home:

Primera. Fer obligatoria la declaració de la malaltía.

Segona. Advertir al públich el perill que corre al consumir la llet de cabra sense bullir.

Tercera. Vigilar l'importació de cabres procedentes de Malta, pera evitar l'introducció de nous animals infectats.

Quarta. Sotmetre els estables y els remats a una inspecció prohibint la venda de llet procedent d'animals reconeguts malalts.

Una cosa per l'istil serà necessari efectuar aquí, ahont, que nosaltres sapiguem, encara no s'ha près cap mida formal y científica pera combatre dita malaltía.

No vol dir rès el que no's presenti ab tanta freqüencia com altres infeccions, puix els nostres observadors, ab el transcurs de l'any, han comprovat molts casos mitjansant el «serum diagnòstich» (ab aglutinacions elevadíssimes, 1/2000). Si aixís se fés, se conseguiría allunyar de nostra Barcelona la lleugera taca de ciutat ab febres mediterranies que plana al damunt d'ella, sense necessitat de ser titllada ab semblant flagell.

B.

Obres públiques

—En el confrare «La Costa de Llevant» el nostre bon amich doctor don Mariàn Serra, alcalde de Canet, hi publica una xardorosa excitació als seus convehins pera que s'ajuntin y reclamin la construcció de dúes puntes o esculleres a la mar, al indret de «les Roques» y davant del Hospital, ja que ab elles se faría platja al seu entorn, segons els vents, y tindrien lloch pera atracar y dipositar les barques dels pescadors.

Actualment la grotxuda muralla de contenció del ferrocarril s'ha manjat la platja y els pescadors no poden atracar les barques.

—Per fi s'ha conseguit que, per administració, s'acabin de construir els tres troços que falten de la carretera internacional de Lleida a Puigcerdà, començada ara fa 60 anys.

Fa alguns dies que un enginyer està treballant en el replanteig del quart troç que comprèn desde l'Hostalnou al poble de Martinet. A la solemnial inauguració de les obres hi assistiren a l'acte el bisbe doctor Benlloch, l'enginyer quefe de carreteres pirinaiques senyor Diz, ab l'ajudant senyor Salón; el diputat senyor Garriga, les autoritats de la Seu d'Urgell, alcalde de Montella, don Isidre Duràn, organitzador de la festa, y l'alcalde de Cerdenya.

El bisbe benehí les obres y pronuncià un breu discurs alusiu a l'acte.

Seguidament, l'enginyer senyor Diz, en nom del Rey, invità al bisbe pera que donguès ab el picot el primer cop, fent lo mateix el diputat a Corts pel districte senyor Garriga y l'alcalde d'Aransà, engegantse, finalment, 33 barrinades, quedant ab dita cerimonia, inaugurada la tan desitjada carretera.

S'atvech després l'acta, que fou firmada pels presents, que foren obsequiats ab un bauquet a Banys de Sant Vicens, durant el qual se pronunciaren entusiastes brindis.

D'UN MONUMENT LITERARI

Les Obres den Maragall

Dos volums més

Jo espero que'm diguin l'home dels articles sobre en Maragall, perque'l tinch tan present, que sovint n'haig de parlar com d'una actualitat. La seva mort es sovint encara per mí lo més important que passa pel món, el gran aconteciment a meditar. Jo us deya que'm sembla que no puguu ser, que'l seu ull ja no miri y la seva veu ja no'ns parli. Les coses son tan boniques, tan hermosos el cel y la pau dels camps, que'm sembla impossible que ell no les vegi, ell que tant s'hi delitava.

Me passa això també en les coses morals. Avuy he tingut l'espectacle de una pobra vella que cuida, en la major miseria una criatura de pochs anys. El pare ja era mort, la mare se li va morir al neixer. l'avia mitg tullida's va tenir que encarregar de l'infant. Y han viscutr! Han viscut la vella y la criatura en una batalla diaria, més gloriosa que totes les batalles del món. Un día per sabates, un altre día pel lloguer, a tot hora pel pà, la vella s'ha defensat sola heròicament ab l'ignocent criatura. Algú que l'escoltava li ha dit davant meu:—Pobra dona!, estariau millor en un asil, us buscaríem un hospici per la vostra criatura!... Desseguida se m'ha presentat al devant en Maragall.—Deixeu fer!, hauría dit, deixeu que aquesta dona's guanyi el cel y ens illumini a nosaltres aquí a la terra.

En Maragall tenía una especie d'horror a la caritat oficial, socialista, reglamentada. Ell deya que si cada hú se cuidés dels seus pobres, no hi hauría necessitat dels grans quarters pera els desvalguts. Cada casa, com una extensió de la família, té la seva clientela de pobres a qui socórrer, malalts, impedits a qui cuidar. Jo recordo ab quina dolçura, ell, el jove patriarca, rebia a un d'aquests seus clients que anaven a visitarlo. Era un antich moço del seu pare, que, poch a poch, s'havía anat jubilant, fins a quedar reduit a la funció de comprar cada mes el dècim de la rifa. El número era tradicional, «de la casa»; el moço ja'l comprava en temps del pare, ara, vell, pujava tots els mesos també ab una gran formalitat a portar el dècim pera fer encara una ombra de servey. En Maragall el rebía cada tercer diumenge y li donava una hora de conversa. Jo no sé si la caritat que li feya en Maragall se reduía an aquesta conversa: però de segur, que ell trobava que qui feya la caritat era aquell pobre home, deixantli cada mes participar una hora de la seva honrada vellesa.

Ell hauría extès la família tot lo possible per l'amor; de la casa als vehins, a la parroquia y, potser, a la ciutat, si's pogués a tot el poble, y si no fos una bogería a tot el món. Però tenía uns grans dubtes de que's pogués fer gran cosa de bé, per tot el món! En cambi, els vehins ¡quant de bé no's podrien fer!, ells que tots més o menys se coneixen, y que passen junts tantes coses; el mateix fret o calor, epidemies y alegríes, veyent a l'hora richs y pobres un mateix sol o uns mateixos núvols. Jo'm recordo de quan va escriure aquell article titulat «La parroquia» pel calendari de la Bonanova; estava tot content de que'l seu barri de richs, volgués ser també una parroquia. Y l'altre article sobre un rector jovenet de fòra, que va trobar per casualitat, un jove neòfit commogut de la seva responsabilitat de ser pastor de tantes ànimes!

Totes les coses del món, els oficis més insignificants podrien ser sublims si sapiguessim vèure'ls en la seva profonda trascendencia veritable. Sino que'ns hi anem acostumant y acabem per no ferne cas; aixís va venint la mort, ens anem morint, deya, de mica en mica, per la rutina. Un día sortiren, per exemple, uns notaris, y proposaren que, pera repartirse millor la feina, fossin tinguts com empleats del govern. En Maragall desseguit protestava; comprenia que hi hà alguna cosa d'ancestral, antiquíssima y humana en aquesta llibertat de poder confiarse a uns homes, que son quasi no més que ciutadans, en els que's creu no més per la seva bona fè. Aixís se devía fer a la porta de la tenda en els temps de Moisès, y aixís en la velluría els notaris entraven en les cases com el confessor!

En tot, en tot, se pot vèure la seva trascendencia divina, veure Deu en les coses!, que deya ell. Un fuster que fa una finestra per hont hi passarà la llum y ens servarà del fret, fa una obra que, per anys y anys, es útil als altres homes. Què n'hauría d'estar de content de ferlos un servey aixís! Oh, còm cambiaría el món si tothom fos una mica com el poeta que idealisés la seva obra! Poetisés? Idealisés? Nó, nó, no més que sapigués vèure la seva profonda realitat!—ell repetía.

Lo mateix que ab la inacabable maravella que tenim al devant. Sovint anant en tren ens passa la terra magnífica pel devant nostre, o l'anem a trobar en els llochs més hermosos, pera pendre les aigües. Y allí vivim entregats a les nostres petites miseries personals, quan una petita escletxa del món hauría de bastar pera omplirnos d'entusiasme! En Maragall sovint recordava lo que'ns va explicar un rector de montanya, d'un presoner que tenien tancat a una fonda masmorra, ahont no hi efirava la llum més que per una esclexa. Quan el van baixar a buscar ja's pensaven que sería mort, o al menys desesperat, y estava tot content en una infinita delicia.—Mireu si'n soch de felís.—deya —Per aquella aspi lera veig a la nit les estrelles, per allí mateix l'aurora rosada, de día una mica de cel blau o'ls núvols; jo que no havía reparat en res d'això quan anava lliure pel món!

A n'en Maragall li agradava mirar per les esclexes de la vida, posant atenció en les coses humils, y se dolía de no poderse devegades enfilar en les altes mirandes, que contemplava enamorat desde la plana. Cada any, quan tornava de la seva cura d'aigües del Pirineu, parlava fora de sí d'aquell encant de les montanyes altes ,y sempre d'aquella forta impresió'n naixía alguna de les seves poesies. Lo mateix li passava ab el mar, que tant li agradava y tenía que mirársel desde la platja, envejant als que's llensaven lluny, lluny per les onades. Una vegada's va voler vèncer a sí mateix, y tornant dels banys s'embarcava al Cantàbrich pera fer el torn d'Espanya. A la Coruña el mal va ser més fort que ell, y, fentli creure per sempre més, tenía que deixar al mar y als seus companys y tornar sol per terra.

Lo mateix li passava ab els grans extrems de l'activitat humana; sovint, després d'haver parlat ab un home d'acció, un polítich, o un industrial, o un gran agricultor, se li escapava una paraula de melancolía:—Tan mateix es bonica la vida d'aquest home; avuy aquí, demà allí, moventho tot, correncho tot y fent segurr als uns y als altres? Venen temptacions,—afegía—d'anar darrera d'ells, que això es el viure!... Però palpa't bé, palpa't Joanet, (era el nom que li donaven de petit), y pensa bé pel que serveixes; tú no has nascut més que pera encantarte y dir quatre paraules en pau y gracia de Deu!

Una vegada un amich seu molt estimat, va anar a trobarlo a Olot, ahont estiuejava, ab la embaixada dels partits de sí's deixaría presentar per diputat. Era un moment molt difícil, la gent no s'entenía, semblava que tot depengués d'ell perque ab el seu bon nom se guanyaríen totes les voluntats. Tot se li ya fer present, y ningú sab lo que va patir en vuit dies aquell home, pera acabar per dir que no. Ell després no se n'arrepentía; quan a l'hivern, a la vesprada, després d'haver escrit un article, el poeta s'asseya al piano, sabía que en Maragall a casa seva feya tant per Catalunya com els seus amichs els diputats en les dures bregues del Congrés de Madrid. Al menys era tot quant ell podía ferhi!

Una altra vegada, la temptació va ser més forta. Hi havía pera proveir el càrrech de comissari regi de les escoles de Barcelona, que per la lletra de la lley es una veritable dictadura, omnipotent pera fer y desfer en totes les qüestions d'ensenyança. Dos amichs seus, sense influencia, extranys a la política, no més per la seva bona fé, van conseguir el miracle de que arribés un telegrama oforint en Moret aquest càrrech a n'en Maragall. Altra vegada'l nostre Don Joan va tornar a passar terribles amargures; ell llegía l'«Alcubilla» y veya tot el bé que en aquell lloch s'hauría pogut fer... ¿Però es que un poeta també serviría per això? ¿Es que'l pobre home seu estava preparat pera aquesta obra?

Nó, nó, la seva missió era estarse quet y portar ab la seva serenitat la llum als altres homes. Ell no podía fer per la patria y per la gent més que dictar, de tant en tant, unes quantes paraules plenes de bona fè: es pel cumplument d'aquesta missió que ell s'hauría sacrificat y s'hauría donat si fos necessari fins a perdre la vida. Jo recordo perfectament el seu estat d'esperit quan el varen processar per un article del «Brusi» titolat «L'Espanya nova!» Eren dies dolents, les coses anaven mal donades y se li va significar que si no's retracttava la mateixa nit se decretaría la presó. Era un quadre interessant veure aquell menjador, sempre tan alegre, plè de tristes figures femenines arreglant el farcell pel cap de casa; mentres en Maragall tot tranquil tocava'l piano pera despedirse'n, quasi alegre de poder ell, poeta, finalment passar les tribulacions que passaven els altres homes no més pel cumplument del seu dever.

Els seus articles eren devegades d'una audacia sols atemperada pel seu geni; deyen tot lo que's podía dir y se li perdonaven no més per la seva mística sinceritat, la fè segura que demostravan. Dels dos nous volums que s'acaben de publicar de les seves obres complotes, un d'ells es dedicat als articles en castellà, escrits durant el temps de la guerra ab els Estats Units y al finir la guerra de Cuba. Totes les qüestions del día les escomet també en Maragall sense fer cap concessió al fals patriotisme y, no obstant, aquells articles seus passaven en el «Brusi». La seva obra era potser menys arriscada, però certament més útil que la dels joves capverts amichs seus, que imprimíen sediciosament les proclames contra los embarcades.

En aquest segón volum d'articles, en Maragall ja no es l'aprenent a les ordres den Mañé, sinó un gran periodista que va pel seu compte. En Soler y Miquel es mort, en Maragall no té altre confident y amich que'l gran públich. Però aquests articles semblen unes confessions, son un diari íntim, tenim en ells el primer llibre de memories de un gran esperit de raça catalana.

Potser hi trobem a faltar l'acció. En Maragall no'ns parla més que dels llibres que llegeix y les coses que pensa, però tots els llibres de memories de un esperit contemplatiu semblen aixís sempre com un monòlech. Els fets que anaven passant, eren prou interessants, perque devegades els seus articles semblin capítols de la historia. La liquidació de la Espanya colonial, el desastre de la guerra, les fantàstiques propostes de regeneració, en Maragall les anava comentant en els seus articles desde'l «Brusi». Lo que deya allí, es lo mateix que hauría dit parlant y lo que's deya ell mateix tot sol, en el fons de la seva conciencia. Ens ha sorprès, llegint aquests articles, trobarhi moltes coses que l'hi havíem sentit a dir; tot lo que pensava fortament, un día o altre ho havía de dir al públich.

Ell no més volía estar atent a la veu de l'esperit que parlava a dintre seu. Hi hà gent (son la majoría) a qui la veu de l'esperit parla un sol cop; es a la joventut. Tenen l'esgarrifansa de la veritat y s'hi queden aferrats per tota la vida. Altres busquen sempre; marxen sempre no desitjant «les aigües manses cap port». En Maragall, que semblava tan tranquil, tan burgés, era un home d'aquests; va sortir del «Brusi» y hi va tornar a entrar; va morir sense ser professor, ni director de cap diari, ni tenir cap títul, ni cap càrrech oficial.

Aquesta seva independencia l'hi donava dret a parlar als uns y als altres. Els seus últims articles en català, el mostren intervenint en les coses de Barcelona, posant la pau entre'ls partits, senyalant a cada hú la dreta vía. Ah, com ell treballava en la seva aparent inactivitat! Però ell rebía ara la joya promesa al servidor just.—«Ell serà recompensat del treball de la seva ànima, ell serà satisfet!»

J. PIJOAN.

Publicació importantissima

El monument literari an en Milà y Fontanals

El pensament exposat pel doctor Rubió y Lluch en el seu notable discurs llegit en la solemne sessió literaria celebrada a la Casa Consistorial de Vilafranca el día de la inauguració del monument en en Milà y Fontanals de reunir en una edició acurada les obreres del venerable patriarca de les lletres catalanes en una edició acurada, més completa y seguint un plan més regular que'l de la edició coleccionada ab masses preses per en Menéndez y Pelayo, ha merescut general aplaudiment dels admiradors den Milà y dels homes estudiosos de Catalunya.

De tots indrets rebem paraules alentadores aplaudint el pensament y encoratjantnos a durlo endavant.

Amichs y desconeguts, literats y «amateurs» de les manifestacions de cultura

catalana, de paraula y per escrit ens demanen noticies sobre'l mateix; fent alguns acertades indicacions pera son millor èxit, y algú, en Serra y Boldú, de Bellpuig, ofereix posar a disposició del director de la publicació una cinquantena de melodies, corresponents a altres tantes cançons populars de les comarques lleidatanes que figuren dins el «Romancero Catalán».

La premsa catalana s'ocupa també ab entusiasme de tan magna empresa y expressa'l seu viu desitg de que's converteixi prompte en una realitat.

Pera que'ls nostres lectors puguin fer-se càrrech d'aquest estat de opinió que va creantse a favor del monument literari al pros Milà, que tan alt parla en pro de la cultura de la nostra terra, copiarem qualques paragrafs de alguns periòdichs que s'han ocupat de aquest assumpte.

La «Ilustració Catalana», després de ocuparse de la inauguració del monument de la capital del Penedès y de recordar el de la placeta dels Pins del Parch d'aquesta ciutat, eregit en 1908, escriu aquestes paraules:

«Però encara no n'hi hà prou de haver almoyat a la memoria den Milà y Fontanals els dos monuments que le perpetúen, sinó que cal completarla ab un altre monument, servintse de materials del mateix monumental. Cal fer una edició completa de les seves obres, a fi y efecte de que no sigui un problema pera la gent estudiosa l'ferhi coneixensa integral.

Segons tenim entés, ja's treballa ab tan loable fi y es de desitjar que s'aplanin totes les dificultats y se vencin tots els obstacles fins a conseguirho.

La obra den Milà es d'aquelles que mereixen vulgarisarse. Y qui s'emprengui la tasca de la seva publicació, honorarà a una de les nostres més grans figures literaries y s'honorarà a sí mateix, realisant un sacrifici que la patria li haurà d'agrair.»

L'important revista «Cataluña», qual darrer número està gairebé tot dedicat en en Milà, al final de la ressenya dels actes inaugurals del monument de Vilafranca, dedica alguns paragrafs a la idea de reeditar les obres de l'eximi escriptor, dels quals retallem les següents ratlles:

«Terminado el homenaje público y plástico, se habló ya enseguida del monumento literario á Milá y Fontanals: la reedición de sus obras completas.

No solo para honor al maestro es necesaria su publicación, sinó que además lo reclaman las necesidades intelectuales del público español, puesto que la antigua edición está agotada. Además, se han ido reuniendo gran número de originales de Milá y Fontanals, inéditos ó poco conocidos, que no figuraban en la edición de 1892.

. . . . . .

Esta edición constituirá, en efecto, un nuevo y más grande monumento: el único y verdadero monumento de Milá y Fontanals. Hacemos votos para que los propósitos de los organizadores se cumplan á satisfacción y también para que presida á la reedición un criterio de longanimidad, haciendo la publicación en forma económica, ó bien dando, al lado de la gran edición para los eruditos, la misma obra en forma más modesta y fácil para el público.

El semanari «Acció», de Vilafranca, acaba la ressenya de la inauguració del monument eregit en aquella vila en aquesta forma:

«Fins aquí se va fer un acte de justicia, fent aquest grandiós homenatge a Milà. Que's comensi, ara, la obra de gracia, si es que també no es de justicia; que no s'interrompi aquest homenatge en la seva part més interessant y viva, ahont cal hi aportem tots els esforços possibles, ab més dalit y abnegació, si cap, ab que hem cooperat a la construcció del monument.

Se tracta del monument intelectual, de la nova edició de les obres den Milà més completa y ordenada. No cal dir que l'ánima d'aquesta empresa es en Joseph Roig, qui porta ja bastant avençades les gestions.

Nosaltres, els compatricis del gran Mestre, som els que estem menys excusats de cooperarhi. Aixís devindrà més assequible y fàcil l'adquisició y estudi de les seves obres y la glorificació den Milà y Fontanals serà més completa y sobretot més sencera y sólida.»

Seguirem ocupantnos d'aquesta importantíssima iniciativa, quee estimem de gran interès pera la cultura de Catalunya.

Govern civil

Visita del fiscal

Va visitar al governador el fiscal de l'Audiencia senyor Ribes, parlant d'assumptes generals relacionats, segons sembla, ab alguns fets d'actualitat.

D'Instrucció Policia

La Junta Provincial d'Instrucció Pública ha enviat al Butlletí Oficial de la provincia la convocatoria pera la formació de la llista de mestres aspirants al desempenyo d'escoles interinament.

***

La Junta ha demanat antecedents professionals de la mestra donya Elvira García, a la J. P. de Toledo.

Visites

Han visitat al governador el regidor senyor Pich; una comissió de la Unió Industrial, pera felicitar al governador per la campanya sanitaria, el diputat a Corts senyor Miró y Trepat y don Manuel Girona.

De sanitat

S'ordena a l'Alcaldía de Odena informi un escrit de queixa suscrit per donya Antonia Padrós y que informi detalladament sobre les condicions del Escorxador municipal.

Al alcalde de Sant Andreu de la Barca se li prescriuen les condicions que ha d'exigir al corral de don Rossendo Muñoz, pera evitar les molesties que produeix.

Se remeten als Jutjats respectius documents relatius als boijos Manuel Català, Rosa Morera, Armengol Fort y Carme Vilaret.

S'imposa una multa de 50 ptes. a don Lluis Verdés d'Igualada per vendre substancies medicamentoses.

Per igual rahó s'imposa altra multa a don Rossendo Pérez, de Badalona.

Per haver executat les obres d'higienisació se perdonen les multes imposades a donya Montserrat Cuadrench, don Joseph Santaló, donya María Sol, don Francisco Ferrer y don Antoni Fort.

Per no haver realisat les reformes ordenades per la Inspecció provincial de Sanitat s'imposen multes de 100 ptes. a don Francisco Fargas, donya Agneta Baques y don Joseph Puig.

D'espectacles

(Teatre del Circol de Sans. — Aquest magnífich coliseu, de construcció definitiva, y un dels més grans y luxosos de Barcelona, atreu nombrosa concurrencia de la barriada, del centre y de l'ensanxe de la ciutat ab els interessants programes que organitza pera les seves funcions vòhoues dels diumenges a la tarda. Pera'l diumenge pròxim hi hà anunciada l'òpera «Bohème», ab explèndit decorat, la direcció del mestre Baratta y els renomenats artistes tenor Mulleras, tiple Viñas y baríton Molina.

Contribuéixen a l'atracció els preus económichs y la facilitat d'anar en tranvía desde quasi la porta del teatre fins a la plaça de Catalunya.

NOTICIES
DE BARCELONA

Dinámica atmosfèrica

El temps pera demá a l'Europa central y meridional.

Ahir va ploure en tota la vessant Atlántica y regions centrals espanyoles, arribant la pluja fins al Mediterrani inferior, y en el nort fins a Aragó, ahont plovisquejava.

Avuy el cel es cubert en tot Espanya, encara que sense importancia en quant a la vessant mediterrania, com jo pronosticava.

Comença avuy un nou regisme de pluies sobre la Europa meridional, per la presencia d'una borrasca arribada a les illes Azores, que demà arribarà a les costes de Portugal, recrudeixent les plujades en tota la vessant atlántica peninsular, però la pluja encara demà no caurà a la vessant mediterrania que també tindrà nuvolades.

D. PUIG.

El día ha aparegut ab el cel emboirat, mostrantse en aquest estat tot el matí.

A les primeres hores de la tarda el cel s'ha desembraçat, brillant el sol espléndidament.

La temperatura ha sigut bondadosa.

— Reimost (Such de raim). Restrenyiment, Febre, Convalescencies, etc.

El Capítol Catedral ha rebut nombroses felicitacions pel telegrama que ha enviat al senyor Canalejas interessantse per la gestió dels carrilaires. Entre les moltes entitats que han enviat figura l'Acció Social Popular.

— En tots els casos en que estàn indicats l'oli de fetge de bacallà y emulsions d'aquest ab hipofosfits, s'usa'l Dinamògen Sàiz de Carlos ab èxit segur, essent immensament superior en els seus efectes, perque té la ventatja de ser fàcil de pendre, obrir la gana, no embrutar el ventrell, tonificar y nodrir molt més que'ls esmentats medicaments, poguent usarse lo mateix en hivern que al estiu. Cura el raquitisme y linfatisme.

A la Unió Industrial—Alvarez, 6,—ha quedat oberta la matrícula a les classes de Teoría del teixit, Dibuix aplicat al teixit, Dibuix Artístich-industrial, Filatura del coció, Química aplicada a la industria textil, Matemàtiques y mecànica en general, y Ensenyança del francès.

Les inscripcions a les esmentades classes, poden efectuarse a la Secretaría de dita entitat, tots els díes feiners de set a nou del vespre.

— Fosfo-Glico-Kola-Lucitinat, cura neurastenia. B. Doménech. Rda. S. Pau, 71.

La Companyía dels ferrocarrils de Madrid, Saragossa y Alacant, se proposa establir un servey especial de viatgers pera facilitar la concorrencia a Barcelona, ab ocasió de la festivitat de Nostra Senyora de la Mercè.

Pera l'esmentat servey s'expendràn billets d'anada y tornada a preus reduits, a varies estacions de la Xarxa Catalana, durant els díes 22, 23 y 24 del actual, servint pera tornar desde'l 24 al 26 del mateix, abdúes dates inclusius.

Els cartels exposats al públich contenen tots els detalls inherents an aquest servey.

Pera facilitar l'assistencia a la festa major de Santa Coloma de Farnés, la Companyía de M. S. y A. ha acordat establir un servey especial de viatgers ab billets d'anada y tornada de segona y tercera classes, a preus reduits, desde varies estacions de la Xarxa Catalana a la de Sils y tornada.

La expedició de dits billets s'efectuaràn en els díes del 23 al 28 del actual, servint pera tornada durant els díes del 24 al 29 del mateix, abdúes dates inclusius.

— No compreu Lavabos, Banys, Vaters, etc., etc., sense abans visitar la gran exposició de la casa Lacoma G. Passeig de Sant Joan, número 44. Preus ventatjosos.

Les entitats esperantistes de Barcelona unànimament acordaren celebrar, ab el major esplendor possible, la memorable data del III aniversari del V Congrés internacional d'Esperanto, celebrat ab tan grandiós èxit a nostra Barcelona.

Formant part del programa se celebrarà una Tómbola a benefici de's pobres de Barcelona, pera la qual ja s'han rebut valiosos donatius de prestigiosos personalitats.

La comissió pera tota mena de detalls se troba reunida diariament en el local del Grupo Esperantista «Suprenb, Muntaner, 6, y els donatius se accepten al día en el mateix local.

— El doctor Serrallach s'ha tornat a encarregar de sa consulta y clínica de vías urinaries.

Els moços d'Esquadra de la Granada han detingut a 3 veremadors valencians y 2 aragonesos que, per qüestió de la feina, agrediren a un company y li produiren lesions d'alguna importancia.

A la Ronda de l'Universitat, tocant al carrer den Balmes, l'auto 988 atropellà a Sixte Sanchez, de 52 anys, feutli varies contusions al cap, braços y cames, que li van ser curades al dispensari del carrer den Sepúlveda.

A la plaça de Catalunya, entrant al passeig de Gracia, un coche feu rodar per terra a Joseph Solanes, de 68 anys, habitant Aucells, 2, ocasionantli també contusions de pronòstich reservat.

Un noy de 6 anys que feya entramaliadures a la barana del viaducte del carrer d'Aragó, entre Marina y Cerdenya, caigué al fons y's feu una forta contusió al front y una seria ferida al nàs, ab fractura del tendrum.

Va ser curat al dispensari de Sant Martí.

Passant un tranvía per la Creu Coberta, el passatger Camil Albiach, de 20 anys, caigué y's produí ferides de importancia al front y a la cara de pronòstich reservat.

A mitja nit hi hagué una alarma al carrer den Pujades, per haverse sentit crits esgarrifosos que feren llevar a molts vehins y sortir per balcons y finestres a veure què passava.

Y total passava que a un pis se disputaven l'estadant y un rellogat per qüestió de cèntims.

Per l'escàndol, foren denunciats.

Programa que executará la banda «Eslava» en el cim del Tibidabo el dimars, 24 del corrent, a la tarda:

«Los Arrastraos», pas-doble, Chueca. «Quand L'Amour reflourit», vals-Boston, Cremieux.—«Offelias», sinfonía, J. Escalas.—«Voluptuosidad», americana, Estrive.—«El Príncipe Casco», schottsch, Valverde.—«El Coronel de los Hulanos», pas-doble, Guillermo.

Per examinar preus de la seva classe

Noves creacions, nous éxits a l'eminent imitador

R. BERTIN

Als sens rival jongleurs LES 5 MONGADOR y tota la troupe de Varietés. — Demà, debut de THE LEONA, equilibristes de força. — Diumenge, tarda, dúes grans seccions de 4 a 6 y de 6 a 8, prenenthi part el gran imitador BERTIN, THE LEONA y altres. — Detalls per cartells.

GRAN TEATRE

CIRCOL DE SANS

carrer Galileu (abans Nort), devant estació tranvía.—Diumenge, 25, a dos quarts de quatre tarda:

Gran companyía d'ópera italiana

MESTRE DIRECTOR **Artur Baratta**

Miquel Mulleras Célebre TENOR

Tiple, ENRIQUETA VIÑAS

Bariton, FRANCISCO MOLINA

LA BOHEME

Entrada y butaca (incloses timbre), 2 pessetes. Tot el dissapte y fins a la una de la tarda del diumenge, despatx de localitats a Barcelona, Kiosco Eldorado, de la Rambla de Catalunya, xanfrà Ronda Universitat. — Hi hà tranvía desde'l teatre fins a la Plassa de Catalunya.

Cinematógraf Beliograf Rambla del Centre, 36 y 38. — Reapertura demà, dia 21, a dos quarts de cinch, ab espléndides películes d'estrena, novelat y de llarch metratge, formant part del escullit programa «Cacería regia en los picos de Europa».

IDEAL CINE

DIA DE MODA

Extraordinari programa. Exit imponderable de la colossal película de 1.800 metres, de la casa Nordisk;

EL DOCTOR ORIENTAL GAR-EL-HAMA

Unich cinematógraf de l'Ensanxe que projecta la película completa, pera que'l públich pugui forse immediat carrech de l'argument de la segona part (1.800 metres).

Sala Mercè

Rambla d'Estudis, 4

CATALANS: Si voleu passar uns estona de bon humor y un rato divertit, visiteu les

Grutes fantástiques

EL PALAU DE LA RIALLA

Visions panorámiques.—Grans atraccions.

Saló Catalunya

Grandíós Cine. Notable quintet. El local mes hermós, cómode y preferit de Barcelona.— Avuy, divendres. Moda, selecte programa. — 6 Estrenes: «D. Picorete en los infiernos», «Dos niños traviesos», «Anillo revelador», «Los dos Jaks», «Poildor camarero», «La maestra de piano».—Immens éxit alcansat ab la emocionant cinta «El Dr. Gar-el Hama» (900 metres) Nordisk. «Revista Pathé» ab la arribada a Barcelona de Max Linder y Mlle. Napierkowska y altres d'éxit. — Demà, entre altres estrenes, «Cazería de S. M. D. Alfonso a los Picos de Europa».— Dilluns, notable estrena de «La espia francesa» (1.000 metres). El dijous pròxim altra estrena que cridará l'atenció, de 1.200 metres.—«La película «El Dr. Gar-el Hama» se projectará: a la tarda, a les 6 1/2 y a la nit a les 10 1/2.—El 7 d'octubre pròxim ¡Acontetxement!

Saturno Park

Avuy: ventriloquo MARTIN y Comtesa OLGA.

Entrada de passeig, 10 céntims

Turó Park

De deu matí a set tarde. Atraccions, Cine, Concert. — Diumenge, SOLENCH en son globo volador. — Dimars, Fochs d'artifici.

Entrada, 25 céntims.

Gran Envelat de La Reforma

Prop de la plassa del Angel

Sardanes y lluita balls de Beneficencia pera'ls díes 22, 23 y 24. Pera detalls al Ateneu Obrer del districte segón, Mercaders, 38 y 40 y els díes de ball a la porta del envelat.

LA RABASSADA

(NOVA DIRECCIÓ)

ATRACCIONS AMERICANES

Espléndit Park - Lloch incomparable

Restaurant hors-ligne en el Casino. Igual a les primeres cases del mon.

Dirección: FERAUDY

dels Casinos de Nice y Trouville.

CHEF de Cuina FRANCÈS diplomat

Aquest Restaurant está obert desde les 11.

DEJEUNERS - DINERS - SOUPERS

Hi hà un altre Restaurant a preu fixe. Servey de primer ordre. Salons particulars

Reboster renomenat. — Café Glacier

FIVE O'CLOC TEA

ORQUESTRA DE SENYORES

Tranvies cada 20 minuts. — Sortides de la Plassa de Catalunya.

Gran Saló Doré

Avuy, divendres, 20 setembre, gran funció en honor y a BENEFICI DELS PROFESSORS DEL QUINTET D'AQUEST SALÓ quins tenen l'honor de dedicarla al «Centro Aragonés» y al públich en general.

20 Professors d'orquesta. — 20 Atraccions.

PROGRAMA

Atraccions que alternaràn tarda y nit:

«Trio Granadino», concertistes de guitarra. «Trio Ortega», balls espanyols. — «Les petites Camelias», duelistes de gran fuau. — «Martins», l'únich ventriloquo que ab sos xistos treu el mal humor. — «Petit Juyent», transformista y imitador de P. Escribano y Raquel Meller. — «Les Joctes», duelistes únichs en son genre. — «Pepe Marques», caricato burlesch. — «Duo Marinés», duelistes cómichs. — «Saldac», musical únich en la concertina. En obsequi als beneficiats y al públich, executará nou y selecte programa. — «Germanes Otero», balls internacionals a transformació. — «Paca Rags», canconetista a l'estil parisench. — «Artur Santos», virtuós concertista de guitarra. — «Mexicana y son tiradors, tiradors acrobàtichs. — «Stella Margarita», gracioso canconetista. — «Ida Florentina», duelistes italianas a gran veu, únichs en el món. «Trio Leonn», acrobates de força, únichs en son genre. — «Els Fellton», excéntrichs parodistes (l'intimts de rialla continua). — «La Torrerica», la que entusiasma al públich ab sos cants regionals — Gran Guisyol Català, a petició del públich representaràn l'obra

SENSE PARAULA

el senyor Gastón A. Mantua y la senyora Joana Bozzo.

L'entremès cómich del reputat autor J. Asmarats

LO QUE FAN ELS INFANTS

desempenyat per «La Centella» y A. Redondo.

En honor al «Centro Aragonés» y com a despedida y adeu a Barcelona, la celebre Rondalla Aragonesa

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 INVENCIBLES.

presentará l'hermós quadre

LA FIESTA DE LA JOTA

ab la cooperació del popular «Mañico».

Del Marroch

(DE L'AGENCIA HAVAS)

L'incident dels cònsuls

París, 19, 8'32 nit.

M. Poincaré ha manifestat aquesta tarda que'l senyor García Prieto ha fet avuy, a San Sebastián, la següent declaració al embaixador francès, M. Geoffray, en l'incident diplomàtich relacionat a la conducta dels cònsuls espanyols al Marroch:

El Govern espanyol declara que'ls cònsuls d'Espanya al Marroch han rebut instruccions categòriques pera que s'abstinguin de tota ingerencia política en la zona reconeguda a França y ajustin estrictamente la seva conducta al esperit de leal amistat que anima als dos Governs.

Espanya, sense que això signifiqui que reconeix desde ara els fets imputats als seus cònsuls a Mogador y Marangan y fins reservantse la facultat de rectificar els fets de referencia després d'una enquesta complementaria, consent, com a testimoni d'amistat al Govern francès, en cridar a dits cònsuls, senyors Sostoa y Villar.

Muley Hafió

Tànger, 19.—L'ex-Soldà Muley Hafid ha arribat a les quatre del matí.

L'agitació estival

Detenció

Ha sigut detingut per la policía Joseph Ribó Mario com a suposat autor de dos trets aviats ahir contra un esquirol de la casa Archs.

Solució de la vaga dels carreters de Manresa

Se reuní el Tribunal Industrial a la Casa Consistorial de Manresa, presidit per l'alcalde senyor Lletjós, y ab assistencia d'una comissió de la Cambra Oficial de Comerç, pera cercar una solució al conflicte de vaga dels carreters y camàlichs.

Se discutí y s'accepta per patrons y obrers aquest fallo:

Els carreters cobraràn 15 rals de jornal y 14 els camàlichs y els que guíin carros ab molles.

Carreters y camàlichs vagaràn els diumenges y les tardes de les demés festes cobrant els corresponents jornals.

Els patrons respectaràn el Reglament del descans dominical.

Els patrons hauràn d'ocupar el mateix personal que tenien abans de la vaga, sense poderne despatxar cap per pertanyer a la Societat de sa classe, ni per incidencies d'aquesta vaga.

Firmen el fallo el Tribunal Industrial els representants de la Cambra de Comerç, els dels patrons y els dels obrers.

De Reus

A Reus la secció obrera de l'art fabril ha designat una nova comissió pera intervenir en el conflicte de «La Manufacturera».

Dita comissió ha demanat al senyor alcalde nomeni una delegació del Ajuntament pera entrevistarse y tractar del assumpte.

El senyor Ciurana ha encarregat de dita missió a la mateixa comissió de regidors que intervingué últimament y convocà a la mateixa, a la de l'art fabril y al director de la fábrica senyor Majó, pera una reunió.

(PER TELEFON)

Els metalúrgichs de Madrid.

Continúa en peu la vaga dels obrers metalúrgichs.

Aquests segueixen reunintse a diari pera passar llista, sense que per ara projectin cap gestió.

Se mantenen en sa primitiva actitut disposats a no cedir.

Els vaguistes han dirigit una carta a la prempsa rectificant les noticies que alguns periòdichs han publicat.

Segons dits periòdichs — diuen els obrers—s'han repartit a cada vaguista associat dues pessetes, cosa que es inexacta com ho prova l'ánim que existeix entre'ls vaguistes de seguir la lluita fins a conseguir el triomf, perque entenen que son justes les seves modestes peticions, sense ocuparse fins ara dels socors.

Afegeixen els vaguistes que's treballa en varis tallers per haver firmat els patrons les bases presentades.

A l'extranger

(DE L'AGENCIA HAVAS)

DE SUIÇA

La Conferencia interparlamentaria.

Ginebra, 19. — La conferencia de la Unió Interparlamentaria ha adoptat una resolució encaminada a fer obligatori l'arbitratge internacional.

D'ALEMANYA

El Kaiser

Wilhelmshaven, 19. — Ha tornat el Kaiser ab l'esquadra, d'alta mar.

La conquesta del aire

Hamburg, 19. — El dirigible «Hansa» ha sortit d'Hamburg a les quatre de la matinada y ha aterrissat a les onze del matí a Copenhague, d'ahont ha sortit a les 11'30, arribant a Hamburg a les quatre de la tarda, sense cap incident.

ITALIA Y TURQUIA

Baixes d'un combat

Derna, 19.—Les darreres noticies del darrer combat confirmen que'ls turchs y alarbs varen tenir més de mil morts.

D'ITALIA

El bisbe de Barcelona

Roma, 19.—El Papa ha rebut en audiencia al bisbe de Barcelona.

D'ANGLATERRA

Contra el "Home rule"

Belfast, 19.—Els unionistes de Irlanda han votat una moció contra l'«Home rule», adoptant la resolució solemne de no reconèixer el nou regisme.

DE XILE

Aniversari

Santiago de Xile, 19. — Ab motiu del aniversari de la fundació d'aquesta República, s'ha celebrat un banquet diplomàtich al Palau de la Presidencia.

A l'hora dels brindis, el ministre de Negocis extrangers ha constatat que'l darrer periode de pau en la política interior ha permès desenrotllar la vitalitat de la República y ha fet inalterable la pau exterior.

MÉS TELEGRAMES
Y TELEFONEMES
DE "LA VEU DE CATALUNYA"

(PER TELEFON)

Al entrar al Consell

Madrid, 19, 9'15 nit.

A dos quarts de sis s'han reunit els ministres a Governació pera celebrar Consell.

Ha arribat primer el ministre de Fomento, manifestant als periodistes que no tenía noves noticies que comunicar dels ferroviaris.

Aquí posto — ha dit — una comunicació que vé a destruir la llegenda de que aquest país se despobla per falta de treball.

El governador de Almería me diu que a la fábrica de sucre s'han posat els cotxes per falta d'obrers.

LA HERNIA

y el vendatge BARRÈRE, de París, únich adoptat per l'exèrcit francès, ab medalla d'or, Exposició de Lóndres 1908, y diploma d'honor, Bruselas, de 1910.

TRENCATS: La hernia avuy ja no la considerem com una malaltía.

Devant el desgraciat fracàs de les operacions quirúrgiques, que deixen moltes vegades reproduir la hernia, devant el fracàs grandiosissim dels que, ja del país, ja extrangers, han procurat curar les hernies, nosaltres repetim: — La hernia no es una malaltía, solament una simple dolencia.

Milers de trencats que tenen voluminoses hernies escrotals, lo mateix que'ls que pateixen una petita hernia inguinal, y han tingut ocasió de veure y ensajar els nous models y reforsats Vendatges de la preciosa invenció del **Dr. Barrère**, de París, son unànims en declarar que'l seu mal poch els importa y que ab el veritable **Vendatge elàstich Barrère** se consideren com curats, ja que la molestia ja no existeix, y per altra part, gracies a n'aquesta perfecta y única contenció, la hernia jamay pot estrangularse.

No's tracta de vagueroses promeses, els ensaiga se fan sempre immediatament, y al instant la hernia, la més obstinada, se troba contingudа sense que pugui jamay escaparse.

Mr. Barrérre, de París, estará de pas a

Barcelona. - Sucursal: Passeig de Gracia, 30, 1.er, els dies dissapte, 28. - Diumenge, 29, y dilluns, 30 de setembre.

Saragoça. - Hotel Enropa, els dies dijous, 26, y divendres, 27 de setembre.

Jo crech que la sangría que patim per la emigració se deu en gran part a la follía del negoci y a les ilusions que's forjen els obrers, que's creuen que a l'altra banda del mar tot es Xauxa.

El senyor Canalejas, que ha arribat an aquest moment de la conversa, ha corroborat les manifestacions del senyor Villanueva, dient que quelcom d'això ocorría també a Catalunya, retrayentse per aquesta causa molts capitals.

M'ha extranyat molt — ha prosseguit el senyor Villanueva — llegir en alguns periòdichs la campanya que's fa contra Mr. Pearson, a qui, per cert, anomenen yankèe y el ser canadiench es tot lo contrari.

No m'explico que arremetin contra una entitat com aquesta, que sense demanar privilegi de cap classe se la censura pel sol fet de venir a Espanya a explotar en gran escala obres de molta utilitat.

— Es veritat — ha dit el senyor Canalejas.

Els estadistes italians neguen que necessitin emprèstits d'altres paisos, però agreguen que cullirien ab molta complacencia y donarien facilitats als capitalsi extrangers que'ls volguessin aportar pera empendre allí negocis.

El ministre de la Guerra ha dit que portava al Consell un expedient de exempció de subasta.

El dissapte arribarà'l ministre de Marina.

Per estar ausents, no assisteixen al Consell els ministres de Gracia y Justicia, Marina, Estat y Instrucció pública.

Consell de ministres

Madrid, 20, 12'30 matinada.

El Consell ha acabat a un quart de vuit.

El ministre de la Governació ha dit:

El quefe del Govern ha donat compte dels preparatius pera les festes del Centenari de les Corts de Cadiz, del projecte de Regisme local y del reglament de Capitols insulars.

Després el ministre de Fomento ha parlat de la seva intervenció en la vaga dels ferroviaris y de les mides que té preparades el Govern pera garantir la libertat del treball y mantenir les comunicacions en el cas de que sorgeixi la vaga.

De política no se n'ha parlat gens, perque la major part del Consell s'ha dedicat a l'assumpte dels ferroviaris.

El ministre no ha dit quines son les mides adoptades pel Govern.

El Consell ha aprovat el següents expedients:

De Guerra.—Aprovació d'un expedient sobre arrendament de dues cases a Arcila ab destí a allotjament del quefe superior y oficines y magatzem de queviures.

Idem d'un edifici a Larache ab destí a parch d'intervenció.

Pròrroga per un any del contracte d'arrendament de les cotxeres de Eumadar y Galueta, mines de les Huelgas y Matanzas, pera'l cos y establiment de remonta.

De Foment.—Expedient de subas a de camins vehinals de la provincia de Toledo.

Altre proposant la reforma del article 32 del reglament de les Juntes d'Obres del Port.

Article den Canalejas

El senyor Canalejas comensa avuy en el «Diario Universal» la publicació d'una serie d'articles sobre política liberal.

El d'avuy se titula «Los partidos constitucionales».

El seu autor se limita a presentar els antecedents, en termes molt resumits, dels partits governants de la Restauració y els obstacles que al seu judici ofereixen pera la normalitat del regisme constitucional.

Lo que en Canalejas va anomenar «forces inadaptables», carlins y republicans, es imputable a liberals y conservadors, ja que, a pesar de la seva política, no han conseguit, els primers, esvair l'aspiració republicana, y, els altres, acabar ab la protesta anti-dinástica.

Republicans y socialistes mereixen den Canalejas severa crítica, reproduint judicis que ja te formulats varies vegades en els debats parlamentaris sobre la conjunció d'abdós elements.

Acaba ab aquestes paraules:

—Ja que a tot hora, dintre y fóra de casa, els ministres encara parlen de incumpliment del programa, d'alteració del programa, convé discurrir sobre lo que es el programa del partit liberal, doblement més fàcil pera l'enunciat que pera'l desenrotllo.

La Diputació de Tarragona.

Diu «La Correspondencia de España»:

Es molt comentat entre polítichs lo que està succeint en la Diputació provincial de Tarragona ab una R. O. dictada pel ministre de la Governació.

La Diputació s'ha proposat no cumplirla y no la cumpleix, fent el mateix cas de la disposició ministerial que de les «coplas de Calainos», y això, que serà tractat en les Corts, se sentirá pera demostrar que la frase «Deu sobre tot» ja ha pàssat a l'historia, y que's pleu dir «El caciquisme sobre tot».

Pluja

Aquesta tarda ha descarregat a Madrid una copiosa pluja.

L'aigua corria torrencialment, havent inundat algunes cases dels barris baixos.

El Manzanares ha experimentat una crescuda considerable.

Viatge de l'Altamira

El director general de primera enseyança senyor Altamira sortirà el pròxim día 26 cap als Estats Units, invitat pen la Direcció del Institut Ritze, pera assistir a la inauguració a Hoss-hole,

d'un establiment d'Educació general y Universitaria, hont donarà tres conferencies pedagògiques.

Provisió d'una plassa

La «Gaceta» anuncia la provisió de la plaça de Director-mèdich de la Estació Sanitaria del port de Barcelona, dotada ab 6,000 pessetes.

Conferencia

El diputat socialista Vanderbelde donarà una conferencia al Ateneu, el dissapte, a dos quarts de set de la tarda, sobre'l tema «Socialisme y libertat».

L'actitut den Montero ¿Altra vegada?

Els amichs de lsenyor Montero Ríos insisteixen en dir que'l mateix dia que arribi al Senat el projecte de Mancomunitats, presentarà la dimissió del seu càrrech de president de l'Alta Cambra.

Combinació diplomática

Se torna a parlar d'una combinació diplomàtica sobre la base de l'embaixada de París, que dimitirà'l senyor Pèrez Caballero.

El duch de Alba, segons aquesta combinació, serà nomenat embaixador a Sant Petersburg; el comte de la Viñaza passarà a Londres, y el senyor Villaurrutia, a París.

En aquesta combinació hi entraràn les embaixades a Lisboa, al Quirinal y al Vaticà, assegurantse que'ls duchs de Tovar y de San Pedro Galatino figuraràn en la combinació.

El Rey a París

En el viatge que's diu emprendrà'l Rey a París, després de firmar el tractat, l'acompanyaràn els Srs. Canalejas y García Prieto.

MM. Fallières y Poincaré rebràn, respectivament, el Toisó d'Or y el Collar de Carles III.

Tornada

Dintre de dos o tres dies tornarà a Madrid de la seva excursió al extranger, el ministre d'Instrucció pública.

Missió argentina

Procedent de Lisboa ha arribat a Madrid l'ex-president de la República Argentina senyor Figueroa Alcorta que vé com embaixador extraordinari a representar al seu Govern a les festes del Centenari de les Corts de Càdiz.

La Fiscalía del Suprem

S'assegura que pera la vacant de fiscal del Tribunal Suprem, està en cartera el nom de don Carles Groizard, actual director de Comers.

Els prelats y l'ensenyança

Madrid, 19, 5'15 tarda

El cardenal-arquebisbe de Toledo, per sí y en nom dels prelats espanyols, ha dirigit un escrit al president del Consell de ministres, expressant la seva alarma per la recent disposició proposant codificar la llegislació sobre ensenyança.

Diu l'escrit que la tendencia, poch favorable a la clerguecía, del actual gabinet, y alguns dels seus acorts, que semblen encaminats a mermar la influencia de la religió, lleven visos de temeritat a aquest rezel.

Al dirse en el decret ordenant la codificació que aquesta no comprén cap disposició que hagi sigut substituída per altra o hagi caigut en desús, ha fet témer a molts que arribi a alterar pel sol poder executiu les lleys del Regne en perjudici de la religió oficial y del respecte degut a pactes sagrats de caràcter internacional.

Els prelats no pensen aixís, ni creuen al president del Consell capaç de faltar al respecte y a la confiança que

La «Gaceta»

Madrid, 20, 10 matí.

La «Gaceta» publica:

Reyal Ordre de Governació autorisant als habilitats del personal del cos de vigilancia y seguretat pera descomptar als associats del Montepio de la policía governativa que voluntariament vulguin prestar-s'hi les quotes corresponents al abonarlos mensualment la seva paga o haver.

Declarant nul y sense cap valor ni efecte, per haverse perdut, el bitllet número 22,789 del sorteig de la lotería que's celebra avuy.

Rebaixant de Foment 12,000 pessetes del presupost aprovat per una reyal ordre de 29 de janer del any actual pera'ls treballs de la quinta secció de la conca del Segre.

Rebaixant 12,000 y 10,000 pessetes, respectivament, dels presupostos relatius al perímetre 1 y 2 de la secció de les dunes del NE. de la provincia de Oviedo, segons reyals ordres que s'indiquen.

Anunciant que la Societat El Universo y Ortega, que vé, sense estar refet tuar cap operació.

En Sol y Ortega

Ha arribat a Madrid el senyor Sol y Ortega, que vé, sense estar reposat de una llarga malaltía que ha patit, pera defensar devant del Suprem un recurs del doctor Queraltó relacionat ab un tetuatge fet en el Patronat Antituberculós.

D'aviació

San Sebastián.—L'aviador baró de Paiquet que va estar en el concurs de tret, tornà després a montar en el monoplà y va sortir en direcció a Hendaya.

A la nit, l'alcalde de Fuenterrabia comunicà al governador que l'aviador havia caigut a l'aigua, entre Pasajes y dita població. Va ser salvat per una llanxa pescadora.

Poble inondat

Saragoça.—Comuniquen del poble de Herrera que ha descarregat una horrible tempesta, plovent a bots y a barrals, fins el punt de que s'han inondat la Iglesia y l'Ajuntament.

El pont sobre'l riu s'ha ensorrat.

Les aigües arrastren els gèneros amagatzemats en algunes botigues y infinitat de bestiar, causant la desesperació dels seus amos.

Els vehins han quedat en precaria y angustiosa situació.

Del Ferrol

Ferrol.—En el moment que anava a marxar la esquadra, ab objecte de sanpar cap a Cádiz, va començar a ploure copiosament y a tronar.

En el «Princesa de Asturias» hi va caure un llamp en el pal trinquet, sense que hi hagués cap avería.

Quan va amainar el temporal marxaren els barcos.

Rifa de Madrid

Madrid, 20, 2 tarda.

En el sorteig d'avuy han sortit premiats ab els majors:

Primer premi, 150.000 pessetes, número 10.718, venut a Santander.

Segón premi, 60.000 pessetes, número 15.114, despatxat a Madrid.

Tercer premi, 40.000 pessetes, número 33.115, expedit a Melilla.

Premiats ab 3.000 pessetes, números: 211, Badajoz; 32.897, Barcelona; 3.503, Valladolid; 2.000, Tarancon; 35.071, Barcelona; 18.246, Madrid; 1,096, Madrid; 9.888, Barcelona; 2.830, Mataró; 786, Madrid; 6.460, Cádiz; 27.337, Badajoz; 31.652, Valladolid; 964, Sevilla; 21.464, Madrid; 35.618, Málaga; 35.617, Màlaga; 34.390, San Sebastián; 31.317, Barcelona; 3.293, Madrid; 31.402, Vigo; 23.022, Puente Genil; 18.862, Barcelona; 3.486, Barcelona; 6.613, Madrid; 21.318, Madrid; 17.706, Melilla; 35.647, Melilla; 14.945, Algeciras; 13.755, Valencia; 9.582, Nerva; 34.301, Xereç.

Pensionats al extranger

S'ha format un grupu escolar de mestres pensionats per l'Estat pera ampliar els seus estudis a l'extranger, y aviat empendràn un viatge de dos mesos per França, Italia, Suiça y Bèlgica, dirigits pel vis-rector de la Universitat de Oviedo, don Nicoto Cela.

El general Pidal

Aquest matí ha arribat a Madrid el ministre de Marina.

L'esperava a l'estació el personal del ministeri.

A la poca estona d'arribar ha anat a casa del senyor Canalejas, ab qui ha conferenciat breument y després ha anat al ministeri de Foment, celebrant una curta entrevista ab el senyor Villanueva.

Comunicacions marítimes

El día 11 del mes entrant se reunirà la comisió que entén en les comunicacions marítimes pera ocuparse d'algunes mides ràpides pera la millor comunicació dels ports de Alacant, Argelia y Orient que han adquirit gran importancia.

La Mancomunitat

A Andalusía

Madrid, 20, 12'30 matinadal.

Sevilla. — El diputat liberal senyor D'Angelo ha manifestat que li sembla bé'l projecte de Mancomunitats, y si's va oposar al mateix en el Congrés fou per considerar inoportú el moment de la seva presentació.

Estima un timbre de gloria pera en Canalejas el planteiament de problémes tan importants com la supressió dels consums, les exaccions locals y les mancomunitats.

Per lo que a Andalusía particularment se refereix, creu que aquella regió es la que està pitjor preparada pera practicar les Mancomunitats.

Entre les provincies andaluces existeixen diferencies tals com les naturals en ses relacions ab Sevilla, Càdiz, Córdoba, Huelva y Màlaga, que son molt dèvils envers a les demés provincies.

El senyor D'Angelo creu que aquestes cinch provincies podrien constituir una Mancomunitat, perque cap d'elles pot exercir supremacia encara que son evidents els esforços progressius de Sevilla.

Acaba declarant que a pesar de lo manifestat està sempre disposat a acudir al moment y cooperar al planteiament de les Mancomunitats, a fi de que tinguin els andalusos lo que estàn a punt de tenir els natural's d'altres regions y pera que aquestes no sospitin.

Madrid, 20, 4 tarda.

Sevilla.—Continuant la emisió de opinions dels representants a Corts sobre'l projecte de llei de Mancomunitats, ha correspost consultar la del diputat don Eduart Sánchez Pascual.

Diu que li sembla de perles el projecte de Mancomunitats y considera que en cap part té aquest regisme més rahó d'ésser que a Andalusía.

Declara que està d'acort ab el seu company senyor Méndez Bejarano, que formulà'l propòsit de treballar per la Mancomunitat quan fos ocasió oportuna.

Si la Mancomunitat—afegeix—té com fi exclusiu reunirse les provincies que tenen els mateixos anhels, acumulant iniciatives y forces regionals pera'l seu major desenrotllo, no hi hà dubte que aquesta regió té millors condicions que cap altra pera això.

Enumera les diverses manifestacions que regeixen la industria, la cultura y els organismes oficials, la superficie y la población de les vuit provincies andaluses que formen la regió que va merèixer que Homer l'anomenés Campo Elísseus y que bé mereix aquesta especie d'autonomía.

En tal sentit, els homes de bona voluntat, aimants del regionalisme, deuen cooperar a la empresa, en la seguretat de convertir Andalusía en emporí de riquesa d'Espanya, de lo que'ns enorgullirem perque honrant a nostra patria ens honrarem a nosaltres y ens considerarem dignes de pertanyer an aquesta noble nació, mare amantíssima de tants imperis y tantes civilisacions.

Considera convenient la celebració de una Assamblea de representants de les capitals andaluses, pera estudiar les diverses opinions, a fi de que, contrastades, surti el pensament y se llensin els fonaments d'una obra tan trascendenta y de tant progrés.

Borsa

Barcelona 20 setembre.

Sessió del matí

	Operacions		Queda
4 % Interior fi mes	85'50	'	85'50 p
Ac. F-C. N. Espanya fi mes	102'65 102'40		102'60 o
Ac. F.-C. Alacant fi mes.	97'65 97'50		97'50 d
Ac. F.-C. Rios fi mes	94'10	'	94'10 o

Premi del or
(Preus de compra)

Alfons	5'40	per 100
Isabel	8'40	»
Unces y milges unces	5'40	»
Quarts d'unça	4'80	»
Octaus y 1-16 d'unça	3'40	»
Franchs	5'65	»
Lliures	26'53	per Ll.

Sessió de la tarda

BORSA
A dos quarts de quatre tanca

Giros

Madrid y places banc. 8 d. v. 0'30 % dany		
Londres 90 dies		28'32 d.
» xech.		26'77 p.
París xech		5'85 p.

Deutes del Estat y del Municipi

	Operacions		Diner	Paper
4 % Interior fi de mes	'	'	'	'
» » ctat. s. A.	87'50	87'35	'	'
» » » s. B.	89'25	'	'	'
» » » s. C.	86'15	'	'	'
» » » s. D.	85'80	85'70	'	'
Amort. 5 % fde mes.	'	'	'	'
» » » s. A.	101'70	'	'	'
» » » s. B.	101'50	'	'	'
» » » s. B.	101'50	101'45	'	'
Tit. Dte. Mn. 1906 (4½ %)	96'87	97'	96'25	97'
» » » 1907 (4½ %)	'	'	96'75	97'
» » » 1910—D.	'	'	96'	96'50
» » » 1912—F.	'	'	96'	96'50
Tit. Dte. Mn. Abril 1907				
Ensanxe (4½ %)	96'	'	'	'
» » » Refr.ª 1908	'	'	95'75	96'
Tit. Dte. Mn. de Sarriá	'	'	100'	100'50
Mmp. Dip. Prov. (4½ %)	'	'	105'	105'50
Port Melilla-Cbafar. (6 %)	'	'	107'50	108'

Obligacions comptat

Darrera anterior.		QUEDA Diner	QUEDA Paper
96'50	Nort Villalba a Segovia (4 %).	96'50	96'75
95'50	» esp. Alm. V.ª y Tar. (4 %)	95'50	95'75
94'75	» Osca a Fr.ª y altr. linies.	94'75	95'
82'50	y minas St. Joan Abad. gar. N.	82'50	82'
77'65	Tar. a Barna. y Fran. (3 ½ %)	77'65	77'85
106'25	Mad. Sar. Alac. Ar. s. A. (5 %)	106'25	106'50
103'35	» » » s. B. (4½ %)	103'50	103'75
95'96	» » » s. C. (4 %).	95'	96'25
96'25	» » » s. D. (4 %).	96'25	96'50
56'25	F-C. Reus a Roda) 2% %).	56'25	56'50
62'25	Alm. Val. y Tar. no adherides	62'25	62'75
78'25	» » » adherides.	78'25	78'50
80'	Med. Zam. Or. Vigo, 1880.	80'	80'50
79'50	» » » prio.-s. G-H	79'50	79'
102'25	Mds. Các. Portugal, s. 1.º (3 %)	102'25	102'50
96'	» » » s. 2.º (4 %)	96'75	96'
91'	Olot a Girona—1 al 5000. (4 %)	91'	94'50
96'75	C.ª General de Tranvies (4 %)	96'75	97'25
95'	C.ª Tranv. St. Andreu y ext.	95'	99'50
102'	C.ª Barcelonesa d'Elect. (5 %)	102'	102'50
94'25	C.ª Barcelonesa d'Elect. (4 %)	91'50	93'
91'75	C.ª Trasatlántica (4 %)	91'75	95'25
79'50	Canal d'Urgell—1 al 28000	79'50	80'
81'	Stat. Gri. Aigües Barna. (3 %)	'	'
94'	» » » » (4 %)	94'	94'50
101'50	C.ª Gral. Tabacos Filipines.	101'50	102'
89'50	C.ª Asfalts Asland—1 al 400.	'	'
91'25	» » preferents	94'25	94'50
102'75	Port Tarragona. Serie A. (5 %)	102'75	103'25
93'50	Com. Regants Ebre. Bn. pref.	93'50	94'
104'75	Societat Catalana Alum. Gas.	104'75	105'25
99'	F. d'Obres y Constr., no hip.	98'75	99'25
100'75	C.ª Cotxes y Automòvils (5 %)	100'75	101'25
99'25	Siemens Schuckert, Ind. Elec.	99'25	99'75
101'50	Stat. Valenciana d'Elec. (5 %)	101'50	102'
93'	Navegació y Industria (4 %).	93'	93'50
98'25	Stat. «Carbones de Berga».	98'	98'50

Accions comptat

101'75	C.ª Penin. Telèfons, pref.	101'75	102'25

Accions fi mes

26'25	F.-C. M.ª Z.ª Orense V.ª	26'60	26'65
512'75	F-C. Nort d'Espanya.	512'75	519'
492'	F-C. Madrid Saragossa Alac.	488'25	488'50

Borsa de Madrid
Tanca Oficial

Telegrama de les 3'40.

4 per 100 Interior comptat.	85'50
4 per 100 » fi mes	85'52
Amortizable 5 per 100.	101'50
Banch d'Espanya	448'
Arrendataria de tabachs	268'
Franchs.	105'70
Lliures.	26'72
Banch Espanyol Río Plata.	470'

Darrera hora
Telegrama de les 4'06.

4 per 100 Interior fi mes	85'52

Borsa de París
Telegrama de les 3'10

Accions Ferro-carril Nort d'Espanya.	481'
Accions Ferro-carril d'Alacant.	464'

Cambis de la tarda
De dos quarts de cinch a les cinch

	Operacions		Queda
4 % Interior fi mes		'	85'50 p
Ac. F.-C. N. Espanya fi mes	102'60	'	102'75 p
Ac. F.-C. Alacant fi mes	97'90	'	97'90 p
Ac. F.-C. Orense fi de mes		'	26'50 p
Ac. F-C. Andalusos fi mes	65'60	'	65'60 d

Cambis facilitats pel Banch de Préstams y Descomptes

Borsa de Nova York
Cotització de Londres:

Accions Ferro-carril Atchison.	111'75
» » Baltimore	110'25
» » Chesapeake	83'25
» » Union Pacific.	176'
» » Misouri Kansas	30'12
Trust del Acer	76'50

Borsa de Londres
Londres, 20.

Consolidat anglès 2 ½ per 100	74'18
Uruguay 3 ½ per 100	73'87
Renda japonesa 4 per 100.	81'
Renda russa 5 per 100	106'50
Venezuela 3 per 100	59'12
Colombia 3 per 100.	50'
Sant Salvador 5 per 100	97'75
Nicaragua	88'25

Cambis facilitats per la Banca Arnús

Borsa d'Anvers

Cédules Argentines. Serie K. 5 %	41'40
» » » L. 6 %	43'85
» » noves 6 %	42'70

Les sessions d'avuy

Aquest matí el Borsí tanca: Interior 85'50 p., Norts 102'60 op., Alacants 97'50 d., y Plates 94'10 op.

De la tanca d'ahir a les cinch an aquesta no's varía d'Interior y se pert 0'15 de Norts y 0'35 d'Alacants.

= De Madrid del Banch no se'ns envía cambi.

De Borsa, després, Interior 85'52.

Aquí obre l'Interior a 85'52, cau a 48, y tanca a 85'50 paper.

París envía: Exterior 94'25 y 94'50, Norts 483 y 482'50, Alacants 461 y 461'50, Andalusos 309 y 312 y Plates 446.

Aquí s'obre de Norts a 102'60, se puja a 85, se cau a 50 y se tanca a 102'55 diner.

D'Alacants s'obre a 97'70, se puja a 90, se cau a 50 y se tanca a 97'70 p.

Obren a 65'60 els Andalusos, fan 65'50 y tanquen a 65'55.

Les Orenses obren a 26'50, fan 26'60 y hi tanquen.

Se cotisen de tanca: Plates a 94.

Municipis, comptat, 96'87.

Franchs y Lliures: 5'85 y 26'77.

Madrid segueix enviant: Plates 470, Interior fi 85'55 ab 50 comptat.

= A les cinch el Borsí tanca: Interior 85'50 p., Norts 102'75 p., Alacants 97'90 p., Andalusos 65'90 d., Plates 94, ops. y Orenses 26'80 paper.

De la tanca del matí a n'aquesta no's varía d'Interior, se pert 0'10 de Plates y se millora 0'15 de Norts y 0'40 d'Alacants.

Coneixem de Madrid: Franchs 5'70, Lliures 26'72, Plates 470 y darrer de Renda 85'55.

París tanca: Exterior 94'50, Norts 484, Alacants 464, Andalusos 311 y Plates 446.

Es més que ahir: 0'05 d'Exterior, 2 franchs de Norts, 1 d'Alacants y 3 d'Andalusos.

De Plates es 1 franch menys.

La paritat ab franchs a 5'75 demostra que estem 0'40 sobre cambi de Norts, 0'23 sota d'Alacants, 0'13 sobre d'Andalusos y 0'32 sota de Plates.

De París no ha arribat tanca de res més.

= De primer al 10 de setembre el Nort porta un aument de 331.865'51 pessetes.

L'aument en lo que va d'any es de 9.955,160'25 ptes.

Rebley.

ELS FERROVIARIS

(A 2.ª plana comença).

Explicant les gestions

Ayuy, demà o demà passat com a màxim, se celebrarà una Assamblea pera explicar les gestions realisades per la comissió durant la seva estada a Madrid.

El company Ribalta dirigirà una carta a la prempsa, també pera explicar tot lo succeit, al objecte d'enterar a la opinió y d'esvirtuar les informacions tendencioses que, segons ells, ha donat la prempsa de Madrid.

(PER TELEFON)

De Saragoça

Madrid, 20, 10 matí.

Saragoça.—El dimars, a la nit, definitivament cessarà'l servey en totes les estacions de la xarxa catalana.

Lo que diu en Canalejas

Madrid, 20, 2 tarda.

El senyor Canalejas ha rebut aquest matí a Governació als periodistes y ha dit que havía rebut un telegrama firmat pel senyor Sedó y altres, en nom de les societats econòmiques de Barcelona, indicantli procuri resoldre el conflicte ferroviari, pels grans perjudicis que això ha de produir als industrials catalans.

El senyor Canalejas ha manifestat que el Govern posa de la seva part quants medis pot disposar pera evitar el conflite, atenen la majoría de les peticions y esperant el plaç oportú en que'ls Consells d'administració puguin resoldre sobre les restants.

També ha rebut un altre despatx del senyor Puig de la Bellacasa, de la Societat de viticultors, en el sentit de que s'aplassi la vaga, ja que desde la época actual els perjudicis serien enormes pera els viticultors.

També ha rebut molts telegrames de protesta per la actitut dels ferroviaris.

El senyor Canalejas ha dit finalment que'l Govern té preses totes les precaucions, veyentse acompanyat de la opinió pera procedir ab tota energía.

Els ferroviaris d'Almería

Un telegrama oficial d'Almería diu:

La Unió ferroviaria, en junta que acaba de celebrar, ha acordat protestar del trasllat a Linares com a càstich, d'un capataç de via y obres; donar coneixement d'això a tots els empleats pera que dintre de 48 hores expresin la seva conformitat ab anar a la vaga si la companyía no deixa sense efecte aquell acort, y, de no acordir, presentar en el Govern civil l'oportú oficí donant compte de que van a la vaga dintre del plaç legal.

Han acordat també manifestar a totes les seccions d'Espanya y al Comitè de Madrid la seva solidaritat ab la Xarxa Catalana.

El governador d'Almería conferencià ab el director de la Companyía, per si ni hagués medi d'evitar el conflicte.

Conflicte solucionat

Ha quedat solucionat el conflicte plantejat pels obrers ferroviaris de la línia de Soria a Torralba per haver concedit y acceptat la Companyía 19 de les 23 peticions que tenien formulades y les restants les estudiarà la Companyía pera veure si pot resoldreles favorablement.

Lo que diu en Villanueva

Madrid 20, 4'15 tarda.

El ministre de Foment ha manifestat que son inexactes les afirmacions fetes pel senyor Ribalta a Barcelona pera justificar l'actitut de la comissió, de que no se'ls concedeixen les tres peticions que diuen han formulat, tota vegada que en les conferencies hagudes no s'ha tractat d'elles, ni se'n podía tractar, per estar compreses en les peticions generals del Congrés ferroviari.

Lo que diu en Zorita

El director d'Obres públiques, senyor Zurita, referintse a les declaracions fetes pel senyor Ribalta a Barcelona, comentant paraules que se li han atribuit, ha dit que es la primera vegada que en sa modesta vida política se l'acusa d'estar influit pels elements patronals en ses relacions ab els obrers. Precisament fà pochs díes, socialistes molt autorisats elogiaven la seva intervenció en alguns conflictes obrers.

Jo—diu—no podía negar importancia al conflicte dels ferroviaris catalans. Lo que jo vaig dir fou que concedides les pretensions de caràcter local, la no consecució de moment de les de caràcter general no era motiu pera anar a la vaga, tota vegada que aquestes se troben pendents de contestació per les companyíes; y al suposar que la vaga sols se faría extensiva a la Xarxa Catalana, no feu altra cosa que repetir lo que ja la prempsa ha dit ab relació a la Federació Nacional de ferroviaris.

Ademés, ¿qui s'atreveix a suposar lo que jo penso sobre'l salari mínim, sobre les hores de treball, ni sobre moltes altres coses, quan potser sobre aquests problemes tingui ja un concepte tant o més exacte que molts dels que més censuren en un o altre sentit?

Preocupació del Govern

Madrid, 20, 5'15 tarda.

El Govern se mostra més preocupat que en díes anteriors devant de la imminencia del conflicte ferroviari.

Sembla que en un centre oficial s'han rebut noticies de que, no obstant els acorts y les indicacions del Comitè Nacional dels ferroviaris, podría ser que per solidaritat y més encara per considerar oportú el moment els d'altres seccions fessin causa comú ab els de la xarxa catalana.

Entre alguns ferroviaris se diu que es preferible fer ara la vaga, per oferir menys dificultats y menys perills que després de obertes les Corts, quan el Govern compti ab més eficaços medis de ordre llegislatiu pera anar contra'ls vaguistes.

El senyor Villanueva, el director general de Obres públiques y alguns alts empleats del ministeri de Foment no han abandonat sos despatxos en tot el día d'avuy.

Lo intolerable

El senyor Canalejas judica severament als ferroviaris de Almería, els quals, pel sol anunci de la traslació d'un capataç, se preparen pera anar a la vaga.

Això—ha dit el president del Consell—es intolerable y devant de tals abusos y demasíes el Govern tindrà de procedir enèrgicament pera que ab pretextos tan fútils no s'interrompi el tràfech.

Les millors aigües fredes de la
Vall de Vichy
FUENTE ST. LOUIS
St.-Yorre, prop de Vichy, pera curar de veritat el
Estómach – Fetge – Ronyons

Diputació

— Ahir va celebrar sessió la comissió mixta de Reclutament despatxant varies incidencies.

— El senyor Sostres va estar a visitar al senyor Prat de la Riba.

ULTIMA HORA

EDICIO DEL VESPRE: 2.ON TIRATGE

L'Ajuntament anuncia que necessita adquirir taulons, mànechs d'eines, carbó de fornal, pèl de llinosa, aiguarràs, flàting, secant y mànega de goma.

Al Negociat d'Ensanxe donaràn detalls.

S'anuncia la subasta pera arrendar, per 10 anys, els kioskos de diaris situats a la Rambla de Sant Joseph, davant del carrer del Carme; idem dels Caputxins, davant del de la Unió; idem de Santa Mònica, tocant a la plaça del Teatre.

Ha sigut decretada la presó sense fiansa dels quatre individus detinguts ab motiu de la batussa que hi hagué prop de la Duana, entre lerrouxistes y dissidents.

Per l'assalt del Casino del carrer del Vidre ha sigut detingut el propagandista Camil Boix (a) «León Roche», qui havía d'ésser sotmès a reconeixement en roda de presos.

(PER TELEFON)

Contra'l progecte d'Associacions.

Madrid, 20, 5'15 tarda.

El bisbe de Barbastro ha enviat la seva protesta al Govern contra el projecte de llei d'associacions.

El treball nocturn en les fleques.

Al Institut de Reformes Socials s'està rebent, degudament contestat, el qüestionari sotmès pel Govern a totes les societats d'obrers flequers d'Espanya referíu a la reglamentació del treball nocturn en el ram.

El criteri quasi unànim de les societats d'obrers flequers es que no s'ha d'anar a la reglamentació del treball nocturn en les fleques, sinó a la seva supresió absoluta, comensant una campanya d'agitació nacional en aquest sentit.

Del Marroch

(DE L'AGENCIA HAVAS)

Lo que diu la prempsa

Els periòdichs, en general, expressen la seva satisfacció per la solució del incident franch-espanyol relatiu als cònsuls d'Espanya al Marroch, dient que'l testimoni de lealtat y amistat que ha donat Espanya serà molt apreciat a França y facilitarà l'acabament de les negociacions.

«Le Matin» creu que ara les negociacions continuaràn en una atmòsfera més favorable y coral y extranyaría que l'acort no estigués firmat a darrers de aquest mes.

«Le Petit Parisien» diu que M. Geoffray ha rebut ordre de no abandonar les negociacions un sol instant a fi d'arribar lo més aviat possible al desitjat acort.

«L'Eclair» diu que'l cònsul d'Espanya a Safi ha fet detenir a cinch marroquins protegits de França que havien lluitat contra El Hibba.

Notes varies

Comuniquen de Rabat que allí s'han rebut noticies de Marrakesch assegurant que El Hibba, en sa fugida, ha passat l'Atlas, dirigintse al Sud.

A Marrakesch el Kalifa Bueker ha recuperat l'autoritat en nom del Maghzem.

A Dukala ha quedat restablerta la tranquilitat.

El general Lyautey va arribar el 17 a Safi, essent rebut per les autoritats locals y els cònsuls, excepte'l d'Espanya.

Segons rumors no confirmats, una casa alemanya s'ha encarregat de la construcció de la línia ferria de Alcazar a Larache, per compte d'Espanya, ab la obligació de tenirla llesta en el terme de 18 mesos.

A l'extranger

(DE L'AGENCIA HAVAS)

D'ANGLATERRA

Accident de aerostació

Londres, 20.—El dirigible «Gemma» ha caigut, resultant ab averies de importancia.

No hi han hagut desgracies personals.

En la reparació de les averies s'hi invertirà una setmana.

Moviment de trens a Catalunya. - Setembre de 1912

Línia de Barcelona, Reus y Madrid

ASCENDENTS

	Expres 1.ª y 3.ª	Correu	Omns.	Mixte.	Expres Luxe
Barcelona	8'25	9'23	13'05	15'01	19'50
Passeig de Gracia	8'36	9'35	13'18	15'17	20'01
Vilanova	—	10'49	14'24	16'54	—
Sant Vicens	9'45	11'22	14'56	17'40	21'10
Roda	—	11'49	15'14	18'14	—
Reus	10'39	12'48	16'15	19'24	22'03
Mora	11'50	13'58	—	21'48	23'16
Saragossa	15'50	20'35	—	4'40	3'16
Madrid	23'35	7'45	—	21'20	11'00

DESCENDENTS

	Correu	Mixte.	Expres 1.ª y 3.ª	Expres Luxe	Correu
Madrid	—	7'00	8'50	18'00	19'45
Saragossa	—	20'15	16'—	1'35	6'30
Mora	—	5'08	20'01	5'32	11'47
Reus	4'53	8'28	21'18	6'46	14'03
Roda	4'30	9'33	—	—	15'09
Sant Vicens	5'49	10'14	22'16	7'43	15'26
Vilanova	p. Vilf.ª	11'11	—	—	16'01
Passeig de Gracia	8'24	13'13	23'24	8'50	17'26
Barcelona	8'37	13'27	23'36	9'02	17'40

A més, surt de Barcelona un tren ómnibus a les 13'45 arribant a Reus a les 16'15, y de Reus ne surt un altre a les 17'16 y arriba a Barcelona a les 20'31.

Línia de Granollers a Girona y França

ASCENDENTS

	Omn.	Exp. Luxe	Mixt.	Ráp. luxe	Correu.	Exp. 1.ª y 3.ª
Barcelona	5'00	10'00	12'22	14'16	14'23	18'51
Clot	5'10	—	12'33	—	14'34	—
Granollers	6'14	—	13'42	—	15'29	—
Empalme	7'54	11'50	15'18	—	16'51	20'27
Girona	9'01	12'07	16'38	—	17'58	21'02
Flassá	9'35	12'27	17'11	—	18'34	21'21
Figueres	10'35	13'03	18'09	—	19'36	21'53
Port-Bou	11'25	13'35	19'02	17'47	20'31	22'24

DESCENDENTS

	Exp. 1.ª y 3.ª	Correu.	Omn.	Ráp. Luxe	Exp. Luxe	Mixt.
Port-Bou	4'10	4'30	12'46	12'05	16'00	16'16
Figueres	4'44	5'21	13'47	—	16'33	17'16
Flassá	5'17	6'17	14'51	—	17'10	18'14
Girona	5'44	6'55	15'35	—	17'43	18'53
Empalme	6'20	7'56	16'42	—	18'06	20'07
Granollers	7'14	9'26	18'05	—	—	21'42
Clot	—	10'21	18'53	—	—	22'34
Barcelona	7'53	10'30	19'02	15'40	19'32	22'44

A més dels indicats, surten de Barcelona: un tren lleuger a les 7'38 que arriba a Girona a les 10'45; altre a les 17'45 que, passant per Granollers, arriba a Empalme a les 20'07; y altre ómnibus, a les 18'17, que arriba a Granollers a les 20'30.

A més dels indicats, surten de Girona: un tren lleuger a les 11'30, que arriba a Barcelona a les 14'44; altre del Empalme a les 6'23, arribant a Barcelona a les 8'47; y altre de Granollers a les 5'34, que arriba a Barcelona a les 6'48.

Línia de Mollerusa a Balaguer

ASCENDENTS			(1)
Mollerusa	7'45	15'09	20'30
Balaguer	9'14	16'17	21'30

DESCENDENTS	(2)		
Balaguer	6'00	11'15	18'15
Mollerusa	7'00	12'32	19'44

(1) Dilluns, dimecres y divendres.
(2) Dimars, dijous y dissaptes.

Línia de Girona a Sant Feliu de Guixols

ASCENDENTS					(A)
Girona	7'20	9'20	15'35	18'05	12'15
Llagostera	8'23	10'24	16'39	19'00	16'11
Sant Feliu	9'15	11'15	17'50	19'50	14'05

DESCENDENTS			(A)		
Sant Feliu	3'45	6'40	8'45	13'20	15'15
Llagostera	4'39	7'41	9'48	14'17	16'16
Girona	5'30	8'35	10'40	15'10	17'10

(A) Dilluns, dijous y dissaptes.

Línia de Barcelona a Lleyda y Saragossa

ASCENDENTS

	Mixt.	Ráp. (1)	Corr.	Mixt.	Exp.	Tran	Tran	Tran
Barcelona	7'15	17'04	18'40	14'16	8'22	9'48	17'33	6'25
Sabadell	8'09	17'42	19'29	15'02	9'03	10'39	18'20	7'15
Terrassa	8'32	18'02	19'51	15'31	9'23	11'00	18'41	7'35
Monistrol	9'12	18'31	20'28	16'11	9'53	11'36	19'13	8'13
Manresa	9'36	18'52	20'49	16'37	10'16	12'01	19'35	8'38
Mollerusa	13'07	21'38	23'57	20'15	—	—	—	—
Lleyda	14'08	21'53	0'28	20'51	—	—	—	—
Saragossa	20'20	2'30	5'53	—	—	—	—	—

(1) Dimars, dijous y dissaptes.

A més surten de Barcelona, altres sis trens-tranvies a les 4'34 (que arriba a Manresa a les 7'03)—11'46—13'16—16'16—19'23 y 20'56, y arriben a Terrassa respectivament a les 5'30—12'47—14'17—17'17—20'40 y 21'57.

DESCENDENTS

| | Mixt. | Corr. | Ráp. (1) | Mixt. | Tran | Exp. | Tran | T

LINIMENTO ALONSO OJEA PERA CAVALLS

Es vejigatoria y resolutiva alhora y la més activa y barata de totes les conegudes. No destrueix may el pèl, ni deixa la més petita senyal a la pell. Obra a les 2 hores, garantisant sos efectes y activitat.

DEMANIS EN LES PRINCIPALS FARMACIES Y DROGUERIES

Dipósit Central: J. Uriach y C.ª - Moncada, 20. Barcelona

Avisos

Empleu

vacant en cada poble espanyol pera senyoreta o senyor, ab sou de 150 pessetes mensuals. Maravelloses invencions. Se necessiten dos Viatjants pera Espanya. Enviar demandes. Direcció: Societat Franco-Italiana OPORTO (Portugal).

Colegi Mont d'Or
PERA SENYORETES
Párvuls, Elemental y Superior
Preparació per la carrera del Magisteri Música, Dibuix, Idiomes, trabalis decoratius, etc., Gimnás
Carrer Valencia, 245
Entre Passeig Gracia y Rbla. Catalunya

Compres

Alhajes or, plata, platí, monedes, y dentadures se paguen preus molt alts, carrer Cardenal Casañas, número 8, botiga, Joseph Nuñez

Préstams

Hipoteques desde'l 4 y mitg per cent l'any.
Lletres a propietaris rapidesa y reserva, casa Martí, carrer del Vidre, 10, entressol, cantonada Escudellers. De 11 a 1 y de 6 a 8.

Vendes

A PLASSOS MOBLES SILLERIES LAMPARES, etc. — Sant Pau, núm. 54.

MOBLES DE A. DIRAT
- Exposició permanent. -
DORMITORIS - SALONS MENJADORS, DESPATXOS, &
Especialitat en els d'estil anglès
Mendizábal, 28y 30, y St. Pau, 50, 52, 54

Ganga. En punt céntrich de Gracia se ven casa de nova construcció per 12.000 duros, renda el 6 per 100 net, consta de 2 botigues y sis pisos dobles. Report: Aribau, 14, según. De 11 a 1 y de 5 a 8.

Brodats en teixits
Se ven una fábrica ab existencies, maquinaria, etc., en disposició de funcionar al acte. Informes: J. Planas, Rambla de Catalunya, núm. 75.

Lloguers

Quadres al oli y marchs. Galeria CLOS. Carrer de Santa Agna, número 25.

Anuncis

Dispepsia, Gastralgia
AB EL
ELIXIR GREZ
tónich digestiu, se curen ràpidament totes les malalties del estómach, dispepsies, gastralgia, etc.—Millorament desde'l primer got.—Dipósits les farmacies.—Collin & C.ª Paris.

Gelatina de Carn de Gallina
Almenipodeu obtenir les persones delicades
Pot de cristall, 3 ptas.
E. Martignoli, Escudellers, 10

El líquit **AMOR**, de reputació universal, es el més perfecte que's coneix pera NETEJAR METALLS .- De venda per tot arrèu.

Mostres gratuites
s'entregarán al qui les demani al dipósit general
CORTS, 702
(Prop la Plaça de Tetuan)

LA MILLOR TINTURA PROGRESSIVA
ES
LA FLOR DE ORO

Usant aquesta privilegiada aigua
may tindreu cabells blanchs ni sereu calvos
El cabell abundant y hermós
és el millor atractiu de la dona

La Flor de Oro es la millor de totes les tintures pera'l cabell y la barba; no taca'l cutis ni embruta la roba.
La Flor de Oro Aquesta tintura no conté nitrat de plata, y ab son ús el cabell se conserva sempre fi, brillant y negre.
La Flor de Oro Aquesta tintura s'usa sense necessitat de cap preparació, ni tan sols s'ha de rentar el cabell, ni abans ni després de l'aplicació, aplicantse ab un petit respall, com si fos bandolina.
La Flor de Oro Usant aquesta aigua's cura la caspa, s'evita la caiguda del cabell, se suavitza, s'aumenta y's perfuma.
La Flor de Oro és tónica, vigorisa les arrels del cabell y evita totes sos malalties. Per això s'usa també com a higiénica.
La Flor de Oro conserva'l color primitiu del cabell, ja sigui negre o castany; el color depén de més o menys aplicacions.
La Flor de Oro Aquesta tintura deixa'l cabell tan hermos, que no és possible distingirlo del natural, si la seva aplicació's fa bé.
La Flor de Oro La aplicació d'aquesta tintura és tan fácil y cómoda, que un hom mateix pot fersoho, per lo que, si's vol, la persona més íntima ignora l'artifici.
La Flor de Oro Ab l'us d'aquesta aigua's curen y eviten les **planques**, pera la caiguda del cabell y excita'l seu creixement, y com el cabell adquireix nou vigor, **may seréu calvos**.
La Flor de Oro Aquesta aigua deuen usarla totes les persones que desitgin conservar el cabell hermós y el cap sà.
La Flor de Oro Es la única tintura que als cinch minuts de posada permet eriçarse el cabell y no fa mala olor; deu usarse com si fós bandolina.

Les persones de temperament herpétich deuen precisament usar aquesta aigua, si no volen perjudicar la seva salut, y lograrán tenir el cap sà y net ab una sola aplicació cada vuit dies; y si a la vegada desitgen tenyir el pèl fassis lo que diu el prospecte que acompanya a la ampolla.
De venda: principals perfumeries y drogueries d'Espanya.

Serveys de la Companyía Trasatlántica

LINIA DE NOVA-YORK, CUBA Y MEXICH
El dia 25 de setembre, sortirá de Barcelona, el 26 de Valencia, el 28 de Málaga y el 30 de Cádiz, el vapor
Montevideo
directament pera Nova York, Habana, Veracruz y Puerto México.

LINIA DE VENEZUELA-COLOMBIA
El dia 10 d'octubre, sortirá de Barcelona, el 11 de Valencia, el 13 de Málaga y el 15 de Cádiz, el vapor
Antonio López
directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico, Puerto Plata (facultativa), Habana, Puerto Limón y Colón, d'ahont surtirán els vaporsell 12 de cada mes pera Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, etc. S'admet passatge y càrrega pera Veracruz y Tampico ab trasbord a l'Habana. Combinació ab el ferrocarril de Panamá ab les Companyies de navegació del Pacífich, pera quien portes admet passatge y càrrega ab billets y conhechs directes. També admet càrrega pera Maracaibo y Coro ab trasbord a Curaçao y pera Guayana, Carúpano y Trinidad ab trasbord a Puerto Cabello.

LINIA DE FILIPINAS
El 9 d'octubre, sortirá de Barcelona, havent fet les escales intermitges, el vapor
Legazpi
directament pera Port-Said, Suez, Colombo, Singapore, Hongkong y Manila, servint per trasbordels ports de la Costa Oriental d'Africa, de la India, Java, Sumatra, Xina, Japó y Australia.

LINIA DE BUENOS AIRES
El dia 3 d'octubre sortirá de Barcelona, el 5 de Málaga y el 7 de Cádiz, el vapor
P. de Satrústegui
directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

LINIA DE CANARIAS, FERNANDO POO
El dia 2 d'octubre, sortirá de Barcelona, el vapor
C. de Cádiz
ab escales a Valencia y Alacant, el 7 de Cádiz, directament pera Tánger, Casablanca, Mazagan, Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, demés escales intermitjes y Fernando Póo.
Regrés de Fernando Póo el dia 2, feintes escales de Canarias y de la Península indicades al viatge d'anada.
Aquests vaporsa admeten càrrega en les condicions más favorables y passatgers als quins la Companyía dona allotjament molt cómodo y tracte esmerat, com ho ha acreditat en son dilatat servey. Rebaixes a families. Preus convencionals per camarots de luxe. Rebaixes pera passatgers d'anada y tornada. També s'admet càrrega y s'expedeixen passatges pera tots els ports del món, serveys per línies regulars. L'empresa pot assegurar les mercaderies que s'embarquin en sos barcos.
AVISOS IMPORTANTS: Rebaixes en els nólits d'exportació.—La Companyía fa rebaixes de 30 °/o en els nólits de diferents articles, d'acort ab les vigents disposicions pera'ls serveys de Comunicacions Marítimes.
SERVEYS COMERCIALS. — La secció que d'aquests serveys té establerta la Companyía, s'encarrega de treballar a Ultramar els mostrularis que li siguin entregats y dels colocació dels articles, qual venda, consignació, desitgin fer els Exportadors.

LINIA DE CUBA Y MEXICH
El 17 de setembre, sortirá de Bilbao, el 20 de Santander y el 21 de Coruña, el vapor
Alfonso XIII
directament pera Habana, Veracruz y Tampico. Admet passatge y càrrega pera Costa-firme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia.
Pera aquest servey regeixen rebaixes especials en passatges d'anada y tornada y també preus convencionals pera camarots de luxe.
Els passatges de cambra se despatxen a les oficines de la Companyía Trasatlántica, Plassa Medinaceli, núm. 8, Barcelona.—Agents a Barcelona: Ripol y Companyía, Dormitori de Sant Francisco, 25, principal.

Viatge extraordinari pera Habana
Reina María Cristina
Sortides: de Bilbao, el 8 d'octubre; de Santander, el 9; de Gijón, el 10; de Coruña, el 11, y de Vigo, el 12.
Agents a Barcelona, Ripol y Companyía.

Mobles Moderns Pràctichs
Sólits y barates
Tallers: Viladomat, 122, interior

En totes les millors rellotgeries y joyeries del mon

Fàbrica de Flors, Corones y Plantes
y tot lo que's necessita pera ferles
Antiga Casa.— T. COSTAS.—Palla, 13 y 15 pral.

?
Visitaré
LA PERMANENTE
Plassa Universitat, 7
?

Academia LLADÓ-ARIAS
Solfeig, Cant, Piano, Mímica y Italià
CANUDA, NUM. 37, SEGÓN
Veritable y artística impostació de la veu (escola clássica italiana); repás de Operes y Sarsuelas, ab elegant fraseig; formació de repertoris. — Professor DON FRANCISCO DE P. ARIAS.
Perfecte mecanisme y estil brillant, per medi d'un sistema especial, únich en aquesta ciutat, adoptat pel Professor de piano don Miquel Lladó. Formació de concertistes als tres anys d'estudi.
Classes especials pera senyoretes. Lliçons a domicili. Exámen de veu de franch.

Sabó Gacela

Venda al engrós en la fábrica, Ciervo, 17, y a la menuda en el dipósit, Mallorca, 172, y principals drogueries

GRANS FLORONCOS
USANT EL
UNGÜENT FREIXINET
(O DEL MIRACLE)
s'obté la curació, prompta, radical y completa, de totes les malalties de la pell y teixits subcutanis, especialment en aquelles en que l'objecte primordial es l'extracció de pus o materia; una vegada obtinguda la curació, ja no's reproduex más el gra, pústula, tumor, etc., per'l qual s'aconsey emplent.
Resultats positius s'obtenen usant aquest miraculós preparat, en toda classe de grans, floronco, carbuncle, pústulas malignas, paróides, tumors de toda mena, panadís, accessos, escrófules, tumors de totes especies, llupies, feridas incisas, llagues, peretons llagats, moranes, brians, ulls de poll, picades d'animals, cops y cremades, reumatisme, feridas, de qualsevol classe que siguin, etc., etc.
80 anys d'èxit • Pot 1'50 Ptes.
Preparat en la Farmacia de la Viuda de Freixinet, Arenzana de Abajo (Logroño). — Dipósit a Barcelona: Farmacia Freixinet, Pont de Sant Miquel, 2. — Segalá, Rambla de les Flors, 4. — A Madrid, Fills de Freixinet, San Vicente, 24. A Figueras, farmacia Secret. — A Girona, Farmacia Sala. — A Granollers, Farmacia Trullas.
Ab l'aument de 0'50 Ptes. se remet a qualsevol punt d'Espanya, per correu certificat.
LLAGUES TUMORS

LA RABASSADA

Inauguració de la nova Direcció

Diumenge, 22 de setembre, grans festes de día y nit

Músichs en el Park. Illuminació general de la montanya. Castell de fochs artificials

Casino - Restaurant Hors - Ligne - Gran carta - - - Rabassada: Restaurant de primer ordre - Preu fixo y carta

Tranvíes: Sortides cada 20 minuts de la Plaça de Catalunya - Servey directe pera la Rabassada

Línia del Litoral

ASCENDENTS

	Omn.	Mixte	Correu	Omn.	Omn.
Barcelona	7'30	4'15	13'10	16'00	18'00
Badalona	—	4'35	13'29	16'16	—
Montgat	—	4'41	13'35	16'21	—
Masnou	—	4'48	13'42	16'27	—
Mataró	9'08	5'24	14'15	16'56	18'39
Arenys	9'29	5'54	14'40	17'20	19'00
Blanes	10'17	6'32	15'32	18'10	19'40
Empalme	10'41	7'18	15'58	18'34	20'04

A més dels trens indicats, ne surten d'altres de Barcelona Pera Blanes, a les 12'01.
» Arenys, » 10'00—12'01—19'00 y 20.
» Mataró, » 5'45—7'00—8'00—9'01—10'00—11'20—12'05—12'45—15'00—17'20—19'00—20'00 y 21'00.
» Masnou, » 5'45—7'00—8'00—9'01—10'00—11'20—12'05—12'45—15'—17'—17'30—18'40—19'—19'20—20 y 21'00.
» Mongat » 5'45—6'20—7'00—7'30—8'00—9'01—9'31—10'00—10'45—11'20—11'46—12'01—12'45—13'35—14'35—15'00—15'20—16'30—17'00—17'30—18'10—18'40—19'00—19'30—20'00 y 21'00.

DESCENDENTS

	Omn.	Correu	Omn.	Omn.	Mixte 2.ª y 3.ª
Empalme	6'19	8'09	12'44	16'48	20'10
Blanes	6'44	8'43	13'12	17'21	20'38
Arenys	7'30	9'34	13'56	18'10	21'28
Mataró	7'54	10'—	14'19	18'37	21'54
Masnou	—	10'29	14'44	19'06	22'23
Mongat	—	10'36	14'50	19'13	22'30
Badalona	—	10'42	14'55	19'20	22'38
Barcelona	8'30	11'—	15'10	19'38	22'56

A més dels trens indicats, ne surten d'altres pera Barcelona. De Blanes, a les 16'26.
» Arenys, » 5'31—7'00—11'38 y 17'15.
» Mataró, » 4'40—5'38—6'35—7'19—8'09—9'00—11'15—11'39—13'55—16'00—17'36 y 19'30.
» Masnou, » 5'04—6'23—7'19—7'44—8'34—9'34—11'39—12'01—12'24—14'19—14'44—16'24—17'33—18'01—19'34—19'55 y 20'33.
» Mongat, » 5'10—6'29—7'00—7'26—7'50—8'30—8'40—9'30—10'10—11'15—11'45—12'07—12'30—13'05—14'03—14'25—14'50—15'16—15'50—16'30—17'00—17'39—18'07—18'39—19'40—20'01 y 20'39.

Línia de Barcelona a Martorell y Igualada

ASCENDENTS

Barcelona	5'08	7'28	12'35	17'47
Passeig de Gracia	5'20	7'41	12'48	18'00
Martorell	6'25	9'00	13'40	18'48
Capellades	8'03	10'24	15'08	20'18
Igualada	8'31	10'54	15'37	20'48

DESCENDENTS

Igualada	5'54	9'45	11'45	16'34
Capellades	6'30	10'16	12'15	17'04
Martorell	8'08	12'08	13'41	18'35
Passeig de Gracia	9'21	13'03	14'27	19'15
Barcelona	9'34	13'15	14'40	19'28

Línia de Flassá a Palamós

Flassá	6'20	9'40	14'45	17'15	Palamós	2'45	5'30	11'35	13'55
La Bisbal	7'13	10'30	15'43	18'12	Palafrugell	3'20	6'10	12'15	14'34
Palafrugell	8'12	11'30	16'50	19'12	La Bisbal	4'12	7'09	13'15	15'35
Palamós	8'45	12'03	17'23	19'45	Flassá	4'35	7'32	14'00	16'20

Els diumenges surten de Flassá, dos trens, a les 12'30 y 18'35, que arriben a Palamós, a les 14'48 y 21'00, respectivament.
Id. id. id. de Palamós, dos trens, a les 8'15 y 15'30, que arriben a Flassá, a les 11'10 y 17'53, respectivament.

Línia de Girona a Olot

ASCENDENTS

Girona	5'40	9'42	11'22	15'26	18'15
Anglès	6'35	10'28	12'08	16'22	19'00
Sant Feliu de Pallarols	7'49	11'25	13'08	17'31	20'00
Olot	8'11	12'08	13'51	18'27	20'43

DESCENDENTS

Olot	2'45	6'53	11'42	14'38	17'39
Sant Feliu de Pallarols	3'28	7'49	12'36	15'22	18'34
Anglès	4'28	9'01	13'52	16'21	19'41
Girona	5'13	9'55	14'45	17'04	20'34

Els dissaptes circularà un tren entre Amer y Girona, sortint d'Amer a les 7'02, portant solsment coitxes de 2.ª y 3.ª classes.

Línia de Sant Joan de les Abadeses

ASCENDENTS

	Correu	Ràpid	Trano.	Mixte	ExpréS	Trano.
Barcelona	6'—	8'—	9'35	13'46	17'15	19'48
Mollet	6'40	7'32	10'04	14'37	17'48	20'25
La Garriga	7'29	9'11	10'51	15'31	18'25	21'05
Vich	8'37	10'12	11'48	16'47	19'27	22'02
Ripoll	9'52	11'13	—	18'10	20'32	—
Sant Joan	10'10	11'34	—	18'29	20'48	—

DESCENDENTS

	Trano.	ExpréS	Mixte	Trano.	Correu	Ràpid
Sant Joan	—	6'—	7'20	—	14'24	17'10
Ripoll	—	6'46	7'49	—	14'43	17'25
Vich	6'—	7'17	8'24	12'40	15'03	18'27
La Garriga	7'—	8'11	10'10	13'48	17'09	19'20
Mollet	7'37	8'48	11'43	14'30	17'52	19'51
Barcelona	8'11	9'21	12'30	15'04	18'28	20'23

Línia de Barcelona a Valls y Picamoixons

ASCENDENTS

	Correu	Correu	Omni.	Mixte	Omnibus
Barcelona	5'50	9'23	13'05	15'04	17'52
»Passeig de Gracia	6'03	9'35	13'18	15'17	18'05
Vilanova	7'14	10'32	14'27	17'06	p. Vilafrc.ª
Sant Vicens	7'45	11'30	15'01	18'	20'25
Roda	8'01	11'49	15'14	18'14	20'38
Valls	8'45	—	—	—	21'31
Picamoixons	8'54	—	—	—	21'40

DESCENDENTS

	Correu	Llenger	Correu	Mixte	Omnibus
Picamoixons	—	—	9'16	—	17'28
Valls	—	6'40	9'41	—	17'45
Roda	5'23	7'19	10'16	10'	18'23
Sant Vicens	5'40	7'47	10'31	10'32	18'39
Vilafranca	6'40	8'42	11'30	p. Vilafc.ª	p. Vilafc.ª
Passeig de Gracia	8'24	10'	12'51	13'13	20'28
Barcelona	8'37	10'14	13'05	13'27	20'34

Línia de Molins de Rey y Martorell

Sortides de BARCELONA (Estació) pera MOLINS DE REY: A les 4'30—6'03—7'15—8'01—9'50—11'07—15'17 y 16'17.
» » » » MARTORELL: 4'30—6'03—8'01—8'42—12'30—14'07 y 17'52.
Sortides del BAIXADOR (Passeig de Gracia) pera MOLINS DE REY: A les 9'25—10'50—12'00—12'50—17'30—18'30—19'30 y 20'40.
» » » » MARTORELL: 10'50—12'00—12'50—17'30—19'30 y 20'40.
Sortides de MOLINS DE REY pera BARCELONA: A les 5'38—6'11—7'18—8'25—9'57—11'07—11'55—12'56—14'12—15'25—16'33—17'40—18'37—19'11—19'50 y 20'53.
Sortides de MARTORELL pera BARCELONA: A les 5'11—6'20—7'23—9'28—9'36—12'19—12'32—13'50—14'36—17'00—17'30—18'50 y 20'33

Línia de Mollet a Caldes de Montbuy

ASCENDENTS

Mollet	6'45	10'16	14'42	17'54	20'30
Caldes	7'17	10'48	15'14	18'26	21'02

DESCENDENTS

Caldes	5'37	7'58	13'17	17'07	19'12
Mollet	6'29	8'51	13'54	17'39	19'44

Itineraris pera'l servey d'automòvils

Empresa d'automòvils «La Hispano Montañesa»

Desde Tàrrega a Pobla de Segur y vice-versa

Surt l'automóvil de Tàrrega a les 12'30 y arriba a Artesa de Segre a les 14'00. — Surt d'Artesa del Segre a les 14'45 y arriba a Sant Salvador a les 16'30. — Surt de Sant Salvador a les 16'35 y arriba a Tremp a les 17'35. — Surt de Tremp a les 17'45 y arriba a Pobla de Segur a les 18'30.

Regrés de Pobla de Segur a Tàrrega

Surt de Pobla de Segur a les 5'50 y arriba a Tremp a les 6'35. — Surt de Tremp a les 7'00 y arriba a Sant Salvador a les 8'00. — Surt de Sant Salvador a les 8'05 y arriba a Artesa del Segre a les 10'15. — Surt d'Artesa del Segre a les 10'30 y arriba a Tàrrega a les 11'45.

NOTA. — Aquest automóvil enllaça ab el tren que surt de Tàrrega a les 13'00 y arriba a Barcelona a les 21'00 y ab el descendent de Barcelona que surt a les 7'15 y arriba a Tàrrega a les 12'20 pera arribar a Pobla a les 18'30.
Además, n'hi hà un altre que surt de Tàrrega a les 13'00 y arriba a Artesa del Segre a les 14'30, y surt al dia següent d'Artesa del Segre a les 6 del matí y arriba a les 7'30 a Tàrrega, enllaçant ab el tren que passa a les 8'04 y arriba a Barcelona a les 13'33.

Servey d'automóvils de Tàrrega a Vallfogona de Riu Corp

Surt de Tàrrega a les 12'30 y arriba a Vallfogona a les 13'15, enllaçant a Tàrrega ab el tren que surt de Barcelona a les 7'15 y arriba a Tàrrega a les 12'20.
A l'estació del Nort se despatxen billets combinats fins a Tremp.

Companyia d'automòvils de Calaf a Seu d'Urgell

Surt l'automóvil de Calaf a les 12. — Surt de la Seu d'Urgell a les 3 de la matinada.
Arriba l'automóvil a Calaf a les 9. — Arriba a la Seu d'Urgell a les 18.